

De hypostatica duarum in Christo naturarum vnione & eius effectis, placida & Christiana disceptatio

<https://hdl.handle.net/1874/430003>

(ook Eccl 501)³ 2

pe

DE

HYPOSTATICA

DVARVM IN CHRIS-

to naturarum vnione & eius
effectis, placida & Christiana
disceptatio Theodori Bezæ,
Geneuensis Ecclesiæ Ministri,

CVM D. IOHANNE PAPPO
Argentinensis Ecclesiæ
Doctore.

GENEVA.
APVD EVSTATHIVM VIGNON.
M. D. LXXIX.

HYPOTATICA

DAVUM IN CHRIS-

to namentum unione & eius
electis, placida & Christiana

discipulis Theodori Huzar

Generalis Ecclesie Ministris

M. D. JOHANNES P. APP. O.

Generalis Ecclesie
Pastor.

GENEVA

M. D. LXXII

DE HYPOSTATICA

DVARVM IN CHRISTO

naturarum vnione, & eius effectis

placida & Christiana, cum D. IO-

HANNE PAPP O, Argentinenſis

Eccleſiæ Doctore,

THEODORI BEZÆ, Geneuenſis

Eccleſiæ Miniſtri diſceptatio.

DIDERUNT ami-
ci quidam mei ante
quinquennium, no-
mine meo, de indu-
ſtria, Hebraica forma
in Nathanaelem Ne-
ſekiũ demutato, excerptas à quibus-
dam meis auditoribus duas Homilias,
quas in hac ſchola paulò ante ſacram
ſynaxin habueram, vt doctrinam tum
de hypoſtatica vnione, tum de ſacramē-
tali corporis & ſanguinis Chriſti præ-
ſentia, quæ perpetuo in his & aliis plu-

rimis Ecclesiis sonuit, aduersus contrarias sententias tuerer. Eas verò quū tanto post tempore visum fuerit D. Ioanni Pappo Argentinensi Theologo refutare, eaq. refutatio inter studiosorum manus versetur, puto veritatem ipsam à me postulare vt illius responsiones studiosius expendam, & ecquid contra nostram sententiam valerent, exponā. Id autem eò libentiùs facio, quòd hæc disputandi ratio, qua singula argumēta discutiūtur & breuiter ac perspicuè singulis respondetur, multò mihi videatur ad eruendam veritatem accōmodatior quàm si quis perpetua oratione, tū aliena recitans, tum sua proponens, vtatur. Testis est verò mihi Deus, nihil esse mihi aliud propositū, quàm vt veritatem tum in hoc argumento tum in cæteris magis ac magis, fauēte Deo, intelligam, & intellectam pro viribus asseram. Vter autem in errore versetur, penes legitimam Ecclesiæ synodum iudicium esto.

*Summa eorum que Beza de Cæna Domini
differuit 7 & 9 April.*

Anno 1574.

Primum

HYPOSTATICA. 3

Primum Argumentum Bezae.

CHRIſTUS non dicitur perſona reſpectu vtriuſq. naturæ, ſed tantum reſpectu naturæ diuinæ. Cauſa eſt quia ſi natura humana eſſet perſona per ſe, Chriſtus compositus eſſet ex duabus perſonis. Natura igitur humana nihil aliud eſt, quàm natura, quæ ſuſtinetur à deitate aſſumēte, & perſona Chriſti ante incarnationem fuit talis, qualis nunc eſt.

Reſponſio Pappi.

FALſUM, erroneum, impium & blaſphemum hoc eſſe facile demōſtrari poteſt. Primùm enim id conuincitur ex ipſius D. Bezae verbis, vbi vnionem hypſtaticam ſic definit, vt ſit ex qua reſultat vnica hypſtaſis, vt ex anima & corpore perſona hominis. Si igitur ex vnione perſonali duarum naturarum in Chriſto reſultat vnica hypſtaſis, neceſſe eſt ante illam vnionem Chriſtum alio modo, nempe ſolius deitatis ratione, perſonam fuiſſe. Iam vero poſtquàm humanam naturam aſſumpſit, longè aliter, nempe quia diuina & humana natura, id eſt, creator & crea-

a. iij.

6
 tura in vnitate *ἰν ὁμοίωσι* vniti sunt,
 personam dicendum esse. Deinde si
 Christus solius deitatis ratione persona
 dicitur, sequitur humanitatem Christi
 aut esse accidens huius personæ, aut
 certè extra eam per se subsistere, quorū
 illud aliqua ex parte Marcionis de ficti-
 tio Christi corpore: hoc verò Nestorij
 de naturarum in persona Christi sepa-
 ratione deliriū redolet, vt interim ta-
 ceam quòd in Deum non cadit accidēs
 & reliqua absurda quæ ex necessitate in-
 de sequuntur. Iam verò nihil ad rē per-
 tinet quòd inquit: Si Christus nō solius
 deitatis sed etiam humanitatis assump-
 ptæ ratione persona dicitur, fore vt hu-
 manitas per se personā constituat. Non
 enim id inde sequitur: & nostri nō do-
 cent humanitatem per se & separatim
 existere & personam dici, sed humani-
 tatem in ipsam deitatis substantiam ita
 esse assumptam, vt Deus & homo vna
 sint facti persona. Porro nihil etiā nobis
 obstat, quòd dicitur Christi deitatem
 ante incarnationem, vel assumptā hu-
 manam naturam fuisse personam, vide-
 licet secundam in S. Trinitate hyposta-
 sin. Nemo enim est qui hoc neget. Ve-

sumtamen hoc quoque verum esse cō-
tendimus, quòd Christus iam post in-
carnationem alia ratione persona dici-
tur. Nam quū ante illa persona esset tã-
tum Deus, iam certissimū est Christum
Deum & hominē esse in vnitate perso-
na, in quo certè omnis nostra salus ver-
titur.

Apologia Beza.

Hic cogor ego, Pappo, in ipso limi-
ne modestiam & meliorē quoque
in meis citandis fidem desiderare. Con-
uitia omitto, quæ tibi Deus condonet.
De re ipsa agamus. Sic agis aduersū me
quasi in Christi persona humanitatem
excludam. Id quo iure facias ex meis
verbis æquum est vt iudicium fiat. Mea
verò verba hæc sūt. *Dicamus vbi agitur
de Christo quid vocemus personā, an illud
quod veluti compositum est ex deitate assu-
mente & carne assumpta, ita vt si liceat no-
bis Christū in frustra secare pars illius per-
sonæ sit deitas, & pars altera humanitas?*
Nequaquam. *Nec enim Christus vocatur
persona PROPRIE humanitatis respe-
ctu, sed diuinæ tantum, quauquam non ab
humanitate separata. Et mox. Verbum est
simul natura & persona: humanitas autem*
a.iiij.

nō est aliud quā natura quæ (vt loquuntur in scholis) personatur & sustentatur in deitate assumente, vt non duo sint Christi, sed vnicus Deus simul & homo, ex quo sibi naturam assumptam vniuit. Itaque dupliciter calumniaris, quum dicis negare me Christū dici personā vtriusq; naturæ respectu. Nec enim qui sic loquitur, negat Christū dici personā vtriusq; naturæ, sed singularū naturarum tanquā partium respectu: quemadmodum hominem quempiam minimè nego dici animæ & corporis respectu, etiam si negem hominem esse vel animæ vel corporis seorsim habita ratione. Sed hoc interest in hac similitudine, quod homo, neque quod ad animam, neque quod ad corpus sigillatim attinet, est persona: Christus verò solius deitatis respectu propriè persona est. Propriè inquam, Pappe, quam voculam quum ommitteres, certè calumniam calumnia cumulasti. Nam ea propriè dicitur hypostasis, quæ seipsa subsistit: quod dicere de humanitate, neque assumēda, neque iam assumpta potes, quin totidem personas quot naturas cum Nestorio, aut conflatitiam tertiam aliquam hypostasin

postasin ex duabus hypostasibus cum
 Eutichete constituas : atque adeo quin
 velis τὸν λόγον aut ante assumptam hu-
 manitatem non integram personam
 fuisse, aut in ipsam triadem hypostasin
 quartam inducere. Superest ergo vt
 humanitas dicatur & sit ita pars com-
 positi, vt tamen sit persona improprie,
 nempe non seipsa subsistens, sed ad ver-
 bi hypostasin reducta, quæ, vt rectè ait
 Damascenus, facta etiam est ipsi hypo-
 stasis, cuius verba postea recitabo. Re-
 ctè igitur aiunt scholastici duas qui-
 dem esse in Christo naturas, sed ab
 vna earum nempe à verbo sumi hypo-
 staseos nomen & rationem, non autè
 ab altera, puta humanitate : & Christū,
 secundum quod Deus est, personam ef-
 se, sed vt hominem, nequaquam per-
 sonam dici debere. Nec aliter accipi-
 endus est idem Damascenus, Christi
 σωθετον ὑπόστασιν appellans, *Quum dicit*
confitendum esse filium Dei incarnatum se-
cundum compositionem, & in ipso duas
naturas inter se unitas in vna composita
hypostasi, Compositionis vox nō habet vul-
gatam & tritam acceptionem, vt sit alicu-

ius totius ex suis partibus constitutio. Nec
 enim in Christo fuit eiusmodi compagina-
 tio ex diuinitate & humanitate, quum illa
 dua natura minimè sint ipsius Christi par-
 tes. Non enim potest simplicissima diui-
 nitas cum alio quopiam subire compositio-
 nem & constitutionem, quoniam id summa
 simplicitatis rationi derogaret. Sed paulò
 differentem à priore rationem habet hac
 compositio, designans duarum naturarum
 in vna hypostasi simplicissima vnionem, ci-
 tra totius constitutionem ex partibus. Hac
 autem vnio quum nostra mentis captum
 longè excedat, non nisi domesticis & ex no-
 stra fragilitate petitis rerù nominibus ve-
 luti quibusdam adminiculis insinuari no-
 bis potest. Idcirco nuncupatione compositio-
 nis plerunque exprimitur, & per totius ex
 duabus diuersæ natura partibus constitut-
 tionem tanquam proportionale quiddam
 declaratur, quum Catholica piè confiteatur
 Ecclesia, quòd sicut anima rationalis & ca-
 ro vnus est homo, ita Deus & homo vnus
 est Christus. Hinc igitur colligi potest
 quo iure me vt mihi ipsi repugnantem
 accuses, & modò vt Marcionitam Christi
 velim esse accidens, modò vt Nestoria-
 num

num, quasi humanitatem à deitate se-
iungam. Ratio verò quam attuli, cur
Christus PROPRIE solius deitatis re-
spectu, ipsam quoque videlicet huma-
nitatem sustentantis, hypostasis dica-
tur, etsi D. Pappo videatur ad rem non
facere, est tamen sic apposita vt nihil
aptius dici potuisse contendam. Sic e-
nim ad verbum Damascenus hac ipsa
de re differens. *Ἀναρχὴν naturæ nostræ
Deus verbum assumpsit, non quæ per se
antea subsisteret & individuum esset, ac ita
postea sit in ipso assumpto, sed quæ in ipsius
hypostasi subsisteret. Nam ipsa hypostasis
Dei verbi, facta est carni hypostasis.* Quis
enim non videt si humanitas ante as-
sumptionem fuit hypostasis, necessariò
sequi Christi hypostasin ex duabus hy-
postasibus esse conflata, quæ si inte-
græ post assumptionem manserint, Nesto-
rianismus necessariò consequetur: sin
verò humanitatem desuisse personam
esse dicamus, tunc sanè vnione perso-
nali non assumptam, sed absumptam
fuisse carnem dicendū erit. Quòd si de-
nique ex vtraque vniam tertiam factam
esse dicamus, tum sanè vitare Eutychie-
tis blasphemiam non poterimus. In

his si tu mihi assentiris, immeritò me reprehendisti: sin minus, tu videris quomodo contraria possis confirmare. Et ex his quoque liquet iniuriam mihi abs te factam, quum mihi tribueres quod mihi nunquam in mentem venit, quòd videlicet dixerim talem ante incarnationem, qualis nunc est, fuisse.

Secūdum Argumentum Beza.

OMNIPRESENTIA & omnipotentia sunt proprietates Diuinitatis: Si ergo communicatæ sunt Christo, sequitur error Patripassianonum, videlicet vt tota Trinitas sit incarnata.

Responsio Pappi.

VERVM est, sunt hæc propria totius Trinitatis: sed tamen alia est omnipotentia gignēs, alia genita, alia procedens ab vtraque, id est, alia Patris, alia Filij, alia S. Sancti. Consideratur .n. hæc quasi *αρχὴ ἑστ*: siquidē Deus Pater in Trinitate est quasi principiū & origo reliquarum personarum. Dicimus autem non aliam omnipotentiam, quàm filij Dei Christo homini communicatam esse, in cuius videlicet subsistentia ipsa huma-

humanitas subsistat. Nam omnipotentia Filij Dei nihil aliud est, quam ipse Dei filius, in cuius personæ vnitatem humana natura assumpta est.

Apologia Beza.

RURSVM in te meliorem fidem incitandis meis, & non immeritò fortasse scientiæ quoque plusculum dedero. Nec enim ego vnquam scripsi deicitatis proprietates nõ fuisse Christo communicatas, sed aduersùs Brentium & Iacobum Andream, & alios eiusdè dogmatis assertores, negavi fuisse in Christi carnem effusas, quoniam hæc effusio hypostaticæ vnioni ex diametro repugnat, nedum vt per eam sit defendenda. Ista verò quantum inter se differant, res ipsa demonstrat. Itaque te vehementer rogo, vt quum nostra te reprehendere, attentius illa consideres, ne ipse tibi monstra confingere videaris. Quòd si ad vnionem naturarum significandam tibi visum est post alios aliquot Patres vtique communicationis voce, rectius tamè dixisses carni Christi, quam Christo communicatas. Ad rem autem ipsam quod atti-

net, sic ego sū & in his homiliis & iam-
 pridem aduersus illos argumentatus,
 non simpliciter, vt tu es arbitratus, sed
 ex illorum hypothesi. Si (vt illos scri-
 psisse mox ostendam) Verbum factum
 esse carnem, siue hypostaticè vnitū esse
 carni, id vnum declarat, quòd Verbum
 secundum *oortus* quidem non aliter sit
 in illa carne, quàm in re qualibet, sed in
 carnem illam assumptam omnes suas
 proprietates effuderit (quas ipsi postea
 definiunt Omnipotentia, Omnipre-
 sentia, Omniscientia &c.) tum cõ-
 sequi totā triadem fuisse incarnatam,
 id est, in hanc carnem effusam, quòd i-
 stæ proprietates non sint Verbi pro-
 priæ, sed ipsius absolutè cõsideratæ dei-
 tatis. Tu verò quid respondes? *Sunt*
omnes hæ proprietates (inquis) totius Tri-
nitatis, sed tamen alia est omnipotentia
gignens, alia genita, alia procedens ab
utraque, id est, alia Patris, alia Filij, alia
S. Sancti. Dicimus autem non aliam om-
nipotentiam quàm Filij Dei Christo ho-
mini communicatam. Sed audi, Pap-
 pe, in qua tandem schola didicisti plu-
 res esse omnipotentias? Nam si hoc ve-
 rum est, plures quoque erunt essentia,

ac proinde plures Dij, alius videlicet cuius erit essentia gignens aliã essentiã, alter genitus, alia videlicet genita essentia, tertius denique ab utroq. procedens alia essentia ab utroq. procedente. At qui istis notionib⁹ Gignētis, Geniti & Procedētis hactenus credidi nō ipsam essentiam distingui, sed hypostases cōstitui. Concedo igitur & essentiam & eius attributa, quum ab essentia non re, sed ratione tantum differant, per se quidē absolute, ad personas verò quod attinet in patre quidem *ἀνδρῶς καὶ υἱότητος*, in filio autem & Sp. Sancto *αἰμάτων* & realitè (idque realiter ut ipsæ personæ re ipsa inter se distinguantur) considerari. Sed habere aliquid à seipso & habere re eandē ab alio, nō facit ut res ipsa que habetur sit alia & alia, verū illius rei possessores ipsos inter se habēdi modo distinguit. Notiones igitur personales tres numero Gignere, Gigni, Procedere, personas totidē numero re ipsa distinguit, Alia est persona patris, persona videlicet gignens: alia filius, persona genita: alia S. Sanctus, persona ab utroque procedens, *ὑπάρξεως* videlicet *τρόπος*

non autem essentia. Hæc enim essentia tota est in singulis, quanuis non eodem subsistēdi modo: ac proinde neq; aliam gignit, neq; aliam emittit, quoniam ita totidem dij, quot essentia euaderēt: sed persona personā, puta pater filiū gignit essentia suæ toti⁹ per modū generationis communicatæ, & tertia eiuſdē essentia persona per modū processionis constituitur. Idē de essentialibus ipsius deitatis attributis statuendū est, ac proinde sicut vnus est Deus, vna eademq. essentia, ita vnicū esse eādē illa vnica omnipotentia omnipotētem, sicut ait Athanasius, quanuis tres sint personæ eadem illa vnica essentia & iisdē illis essentialibus proprietatibus præditæ. Neque verò hinc sequitur Patrem quoque & Sp. Sanctum fuisse incarnatos, si eadē & vnica est trium personarum essentia & omnipotentia. Nam lōgè aliud est dicere eandem essentiam ac omnipotentiam fuisse incarnatas (quod verum est quū vnica & singularis sit hæc essentia & omnipotentia) quàm eandem personam, quod falsum est, quū alia sit persona Filius, quàm Pater aut S. Sanctus: ac proinde eadem quidem illa vnica essen-

essentia & omnipotentia sit incarnata
 at non in tribus illis personis, sed in so-
 lius Filij persona. De his si sic iudicas,
 nimis certè improprie & inusitate aliã
 esse gignentem, aliam esse genitam, a-
 liam procedentem omnipotentiam di-
 xisti, pro eo quòd dicendum fuit, vnã
 quidem & eandem esse trium persona-
 rum omnipotentiam: sed quæ modò
 sicut in Patre, modò sicut in Filio, mo-
 dò sicut in S. Sancto, propter diuersas
 personales rationes consideretur. Hoc
 igitur demus te scripsisse: dico tamen
 ex Brentij & aliorũ hypothesi, qui hy-
 postaticam vnionem sola proprietatũ
 omnium in carnem assumptam effu-
 sione definiunt, consequi quod illis ob-
 ieci, nempe sic tres personas incarnatas
 videri: quoniam videlicet ipsam essen-
 tiam Dei (siue Deum secundum *ὑπόστασιν*)
 excepta illa effusione omniũ proprie-
 tatum, non aliam esse in Christo, quàm
 in re qualibet disertè scribunt. Etenim
 si hoc verum est, & ex *ὑπόστασις* cõmunica-
 tione dependet ista proprietatum effu-
 sio, quum tota *ὑπόστασις* in illa carne sic esse
 statuatur vt vbique est: sit autem *ὅλως*
 tota vbique, tota etiam *ὅλως* proprie-

tates effundendo seipsam totam incarnarit.

Tertium Argumentum Beza.

IACOBVS Andreas in thesibus dicit: Inhabitionem Filij Dei in Christo homine non aliter considerandam esse, quàm in aliis rebus: sed differre tantum secundum magis & minus, quia in reliquas res Deitas effundat aliquas proprietates, in Christum verò omnes, id quod falsum est. Sequeretur enim inde Deitatē omnibus rebus, & ipsis quoque dæmonibus personaliter unitam esse.

Responsio Pappi.

IACOBVS Andreas pro se respondit. Scimus autem ipsum non ire in facias alia ratione Deitatem communicari rebus omnibus quas creavit, re demit & huc vsque sustentat, & alia ratione homini Christo, cui personaliter unita est. Neque scripsit aut dixit vnquam, vt opinor, hos duos modos communicationis, tantum secundum magis & minus differre: sed libenter fatetur illos differre toto genere, & plus etiam quàm genere.

Apologia

Apologia Bezae.

RVR SVM in meo recitando argu-
mento vel tu aliquid hîc omisisti
vel certè qui tuas responsiones descri-
pserunt. Addidi enim prætermis-
sū abs te epithetum ESSENTIALEM in quo
tota vis argumenti posita est. An autè
ea in re fecerim Brentio & Iacobo An-
dræ iniuriam, age ex ipsorummet ver-
bis à me toties prolatis diiudicetur.

Ex isto Euangelistæ dicto, Verbum Brentius
fol. 40.
Recogni-
tionis, &
deinceps. caro factum est, quod de Christo dici-
tur non de Petro, discrimen Christi &
Petri in eo statuendum est, quòd filius
Dei etsi sua essentia implet Petrum si-
cut & hominem Christum, non tamen
cōmunicat Petro omnes suas proprie-
tates, sed tantum nonnullas.

Discrimē inter Christū & alios ho- pag. 63.
mines non constat propriè in habita-
tione filij Dei in filio hominis, sed com-
municatione proprietatū quibus filius
hominis ab in habitante filio Dei orna-
tur, vt humana natura sit receptaculum
augustissimum omnium celestium & di-
uinorum beneficiorum. Hæc igitur Bren-
tius, Andreas verò sic scribit. Non est
imaginanda aut fingenda alia Dei in
b.ij.

*In disputa-
tione de
maiestate
hominis
Christi the-
si 20.*

Christo, quàm in creaturis reliquis om-
nib⁹, quoad *ὑπόστασιν*, diuinitatis præsentia:
quæ ut in creaturis *ἑνεργείαι* discernitur,
quòd alia in aliis agat & operetur: ita
in Christum tota effunditur, ut iam ex-
tra ipsum nihil, sed in homine & per
hominem Christum omnia in omnibus
operetur.

Thesi 21.

Atque hæc est communicatio pleni-
tudinis omnis deitatis, de qua loquitur
Apostolus Coloss. 1.

*Apologia
ad theses
Ingolsta-
dianas
pag. 19.*

Pag. 24.

Apostolus per formam Dei, secundū
quam Christus dicitur æqualis Deo,
intellexit dona in ipsam carnem assum-
ptam realiter effusa.

Pag. 25.

Res omnes à Deo subsistentia-
liter sustentantur.
Homo Christus dicitur Deus, non
quia Deus sit in ipso (q̄ in omnib. crea-
turis est, non modò natura, sed etiā se-
cundū subsistentias) sed quia in assum-
ptione carnis dedit huic homini omnē
potestatem in cælo, & in terra & com-
municauit ei omnia dona, &c.

ibidem.

Diuinitas hominis Christi non est
illa *ὑπόστασις*, & æterna cum Patre & Pa-
trem Spiritu essentia communis, sed cō-
municata à secunda hypostasi. Et vt
vno

vno verbo dicam, quum hominem esse Deum dicimus, nihil aliud intelligimus, quàm quòd homo ad dextram Dei sedeat. Nam carnem assumere in Deum, nihil aliud est quàm omnẽ suam plenitudinem ei communicare.

Inter inhabitationem Dei in sanctis, *pag. 37.* & in Christo hoc vnum est discrimen, quòd sanctis distribuat sua dona dimensa, Christo autem immensa.

Christus homo hoc habet commune cum omnibus sanctis, quòd cum eo Deus personaliter fuit vnitus. *pag. 38.*

At cõtrà Lutherus in quadã concione. Quòd Christus in forma Dei fuisse prædicatur, certè diuinitatẽ indicat, itẽ quòd se exinaniuisse dicitur: porrò inanitio & serui forma, quid aliud quàm humanitatem testantur?

Hæc igitur illi, quibus vides eos aperte ista testari Deitatis Christi sine formæ Dei appellatione non ipsum *λογον*, sed eius donorum effusionem in carnem assumptam significari, quod merè Nestorianum est.

Deum non aliter esse in Christo, quàm in omnibus creaturis, quod & ipsum est Nestorianum.

Deum esse in omnibus creaturis etiã secundum subsistentias, quod est merum Manicheorum delirium, & cum illis superioribus est prorsus ἀσύστατον.

Personalem vnionem Dei & hominis in Christo esse cõmunem omnibus sanctis: & hoc **V N V M** esse discrimen inhabitationis Dei in sanctis, quod sanctis distribuat sua dona dimensa, Christo autem immensa.

An nõ hoc est verò, Pape, dicere personalem vnionẽ Deitatis τῆς λόγῳ in Christo differre ab inhabitatione Dei in sanctis (quam isti quoque personalem vnionem esse volunt) non κατὰ γένος sed κατὰ πλῆθος? Si hæc fortè tam monstruosa & in Ecclesia Dei intolerabilia probas, quo te loco haberi decet? Sin verò damnas (quod te, re tota diligentius expensa, facturum spero) vide, quaeso, cuius causæ & quorum hominum patrocinium susceperis.

Sed & aliud habeo quod in hac tua responsione desiderem. Scis enim verbum communicationis in hoc argumẽto ambiguum esse, vtpote, quod ad vnionis cõsequentia effecta referri potest, quàm ad ipsam vnionẽ quum hic agamus

agamus de ipsa τὸ λόγῳ vnione hypo-
 statica cum carne. Vocabulum autem
 vnionis etsi Iacobus Andreas non du-
 bitat vsurpare de Dei in sanctis, imò in
 rebus omnibus in habitatione disserēs,
 vt paulò antè citavi, mallè tamē te illā
 ipsam vocem vnionis vsurpare. Dein-
 de quale etiam istud est? Deitatem cō-
 municari reb^o omnibus? Deitatem res
 omnes creasse & redemisse? Nam ego
 quidem ista portenta nunquam adhuc
 audieram, quamuis omnia in Deo esse,
 viuere & moueri, ipsi quoq; prophani
 vates viderint, atque adeo omnia Io-
 uis esse plena dixerint. Istud verò *Deum*
huc vsque res omnes sustentare si tu
 accipis vt de virtute illa rerum omni-
 um vt creatrice, ita quoq; conseruatri-
 ce, concedo. Sin verò cum Iacobo An-
 drea substancialiter, id est, hypostaticè
 res omnes à Deo sustentari vis, mox à te
 ipso & tuo Andrea dislētis, quum Chri-
 sto postea vni personalem vnionē, & id
 quidem rectè & orthodoxè, vendicas.

Quartum Argumentum Bezae.

PROPRIETATES Dei sūt pro-
 pria quarto modo. Ergo non possūt
 communicari alicui creature: aliòquin

non essent proprię, sed communes, &
Deus spoliaretur sua gloria.

Responsio Pappi.

NE G O consequentiam: Siquidem
illę proprietates humanitati Chri-
sti communicari dicuntur non eodem
modo quo ipsi diuinitati, sed aliter. Nā
quū diuinitas eas habeat per naturam,
humanitas earum particeps est per gra-
tiam, quo modo etiam ipsa filij Dei es-
sentia communicatur.

Apologia Bezae

A G N O S C O Iacobi Andreae stro-
pham, qui hęc Augustini verba e-
ludens: *Non est consequens vt quod in
Deo est, ita sit vbique vt Deus: Augusti-
nus non negat (inquit) humanitatem
Christi ubiq^{ue} esse, sed negat eo modo v-
bique esse quo est vbique diuinitas, Quali
verò Augustino aut cuiquā ante Bren-
tium alij venerit in mentem ei natura;
quæ sublata circūscriptione nusquam
sit, imò ne sit quidem, aliquem vbiqui-
tatis modū tribuere. Sic tu quoque ar-
gumentum nostrū eludis, negās, quod
tamen negari iure non potest, propriū
quarto modo definere esse proprium,
etiamsi alteri communicetur, modo
non*

non eadem ratione cōmunicetur, quæ
est alteri proprium: ac proinde mane-
re deitatis suas proprietates, quamuis af-
sumptæ carni communicentur, quoniã
propriæ sunt deitati per naturam, fiat
autem particeps earum humanitas per
gratiam. Sed quis tibi concedet (exem-
pli gratia) si quis fundum hæreditario
iure possidens, alium liberaliter admi-
ferit in communẽ illius possessionem,
fundum vni antea proprium idcirco
non euadere communem, quoniam il-
lius quidem sit hæreditario iure, alte-
rius verò ex gratuito beneficio? Nam
certè non cōmunicationis modus,
sed eiusdẽ rei cōmunicatio qualiscũ-
que facit vt proprium euadat commu-
ne. Deinde quãnam erit proprium
quarto modo quod soli cuiuspiam non
competit, quocunque modo non com-
petat? Præterea nihil istorum, vt opi-
nor, negabis, omnia videlicet Dei attri-
buta esse quidem in ipso essentialia, at-
que adeò Deum ipsum, sed quod ad res
extra Deum positas attinet, magnum
tamen esse inter hæc discrimen: & quũ
sit quædam analogiæ species inter De-
um creantem & ipsius opera, sicut in

rebus creatis substantiam illarum ac deinceps earum accidentia consideramus, sic in Deo attributa quædam nobis quodammodo ipsammet eius essentiam cogitandã sic proponere, vt nullatione sint illis creatis rebus communicabilia, veluti seipso esse, æternum, immensum, simplicissimum esse: quædã verò veluti quarundã qualitatum speciem in Deo nobis representare, nempe bonum, iustum, misericordem esse, quæ analogica quadam homonymia rebus creatis non vt essentia, sed vt qualitates per accidens attribuantur. His autẽ positis, necesse est vt quæ dicis per gratiam humanitati assumptæ communicari, vel ad prius, vel ad posterius attributorum genus referas, quoniam ad vtrumque non potes. Quod si ad posteriora referas, quum disertè dicas sic ipsã filij essentiã communicari, vt eius proprietates, sequetur velle te cum Brentio, vel cum Nestorio potius, Christum esse Deum per accidens, id est, non natura Deum, sed donis excellentissimè in carnem effusis, cæteris sanctis esse diuiniorum: quod dogma, vt emolliret Iacobus Andreas, excor-

gitauit scilicet *σοφὸν φαρμακὸν*, quum diceret *unitam esse carni Deitatem quasi per accidens*. Sed vbinam istud *Quasi* inuenerit, qui disertè scribit *Deum cū sanctis omnibus personaliter unitum, neque Deitatem Christi esse ὁσιώδην, sed donorum omnium plenissimam effusionem, id est verè accidentariam?* Quòd si ad prius attributorum merè essentialium genus id referas, præuaricaris profectò. Tum enim communicationis nomine vnionem intelliges, quæ quum saluis cuique naturæ essentialibus proprietatibus facta fuisse intelligatur, non iam in ipsam humanitatē fuerint illæ proprietates effusæ: ac proinde hypostaticæ vnionis definitionem à Brentianis allatam prorsus euerteris, atque adeo meum argumentum prorsus confirmaris.

Quintum Argumentum Bezae.

Si proprietates diuinitatis communicatæ sunt humanæ naturæ. Ergo est æterna & infinita, vel coguntur aliquas proprietates excipere, & à seipsis dissentire, quum videlicet antea dixissent omnes proprietates humanitati esse communicatas.

Responsio Pappi.

N EGO consequentiam. Non enim dicimus has proprietates humanæ naturæ per se & separatim consideratae communicatas esse, sed in concreto, homini Christo, quatenus videlicet personaliter vnitus est filio Dei. Et hac ratione non absurdum est dicere etiam hominem Christum esse æternum, infinitum, omnipotentem & omnipræsentem &c. quia vna est substantia personæ & ὑπόστασις cum filio, qui æternus est, infinitus, omnipotens, omniscius, omniscipiens, & omnipræsens. Animaduertendum tamen hîc est, ne ideò tantùm Christum omnipotẽtem & æternum esse dicamus, quia ipsius diuinitas talis est, sed etiam secundum humanitatem, verè (suo modo) talis dici debet: non quatenus est humanitas per se & absolutè considerata, sed quatenus, vt diximus, assumpta est à deitate in vnionem personæ.

Apologia Beza.

A TQVI tam necesse est, vt cui communicata est in sese, siue essentialis siue accidentalis Infinitas, sit ac dicatur

tur infinita, quàm necesse est album esse cui impertita est albedo, siue per naturam, siue per gratiam id fiat: neque id magis inficiari potes, quàm solem meridie non lucere. Eos autem quorum dogmati patrocinaris, per diuinitatem Christi non intelligere illam *ἁπλοῦς*, qua *λόγος* Deus est: sed dona quamuis supra omnem mensuram, tamen non aliter in Christi humanitatē, quàm in cæteros sanctos effusa, ideòque hypostaticam vnionem in genere facere Christo cum omnibus sanctis communem, paulò antè prolatis ipsorum verbis ostendimus. Itaque quum ad hypostaticam vnionem refugis tanquam Christo propriam, non vides causam abs te prodi, quam tuendam suscepisti? Vos autem postquã sine vlla exceptione dixistis OMNIA quæ deitatis per naturam propria sunt, realiter per gratiam fuisse in humanitatem assumptã effusa: cogi tamen aliqua excipere ex vestro ipsorum testimonio liquet. Cõceditis enim humanitatem Christi esse creatam, neque infinitam, neque immensam. Ergo neque *ἀυτεξία*, neque inæternitas principio carens, neque in-

finitas, neque immensitas illi commu-
nicata fuerit, quas tamen esse Deitatis
proprietas inficiari non potestis. Ali-
quas igitur vos excipere ac proinde à
vestra ipsorum sententia desciscere fa-
teamini necesse est. Agetamen, exper-
damus quod sit responsionis tuæ mo-
mentum. Negas humanitatem à nobis
dici æternam, infinitam, omnipoten-
tiam, omnipræsentem, etiam si di-
catis omnes deitatis proprietas illi ei-
se communicatas. Cedo quamobrem?

*Quoniam (inquis) non dicimus communi-
catas esse humanitati per se & separatim
considerata, sed in concreto homini Chri-
sto, quatenus vnitus est filio Dei, qua ra-
tione nihil prohibet dici etiam Christum
hominem esse æternum, infinitum, omni-
potentem &c. Rectè profectò si paulò
apertius loquereris, & hoc ipsum quod
respondes paulò melius intelligeres.*

Nam, quaeso, quid sibi vult istud,
NON PER SE? *Idem, inquis, quod NON
SEPARATIM. Ergo discedis à Brentia-
nis, qui quum (vt paulò antè ostendi-
mus) disertè scribant Deum non aliter
inesse Christo homini secundum verbi &
cetera quam reliquis sanctis, imò vnitum esse
Deum*

Deum rebus omnibus secundum subsistentias, necesse est ut vel ab ipsis aperte dissentias, (quod si facis, rectè facis) vel ut cum illis hominem separatim à verbo in Christi persona, ut in reliquis rebus cōsideres, ac proinde nobis hoc tuo responso illudas. Deinde quum hæc duo *Separatim considerari, & Considerari quatenus est una subsistentia personæ filij Dei & hōis*, inter se opponis, nōne rursum Iacobum Andream ut Nestorianū nobiscum coarguis? Deinde quid D. Luthero fiet, qui hoc sentientes quod tu dicis, hominem videlicet esse omnipotentem, imperitos vocat? Eius enim hæc ipsa sunt verba in concione quadā, ut tu minimè ignoras. *Quidam, inquit, imperiti omnipotentem in Christo hominē faciunt permiscentes duas naturas atque opera eorum parum prudenter.* Audis igitur illos à Luthero ut Eutychanos coargui qui Christum statuunt hominem esse omnipotentem? *Per se, inquires, cōsideratū.* Atqui à Brētianis non nisi per se atq; adeò separatim ut reliquos sanctos illum considerari docuimus. Res autem ita se habet, ut te quoque spero, ubi sine præiudicio istam causā diligē-

tius expenderis, facile iudicaturum.
 Cōcreta nomina Dei & Hominis sepe
 nō ipsas naturas, sed personā declarant,
 idque vel distinctè, vt si dicam, *Deus*
verbum factus est caro, & Christus homo
est ex semine Davidis, in quo dicendi ge-
 nere Deus & Homo καὶ ἄνθρωπος, id est, in
 sese & sui ipsius ratione habita confide-
 rant distinctè. Verbū enim ipsum factū
 est caro, vt loquitur Damascenus, ad
 suam subsistentiam carne reducta, &
 Christus homo est in semetipso ex Da-
 uidis semine: vel ὁλως, id est, ita vt totā
 coniunctim consideratam personam
 quamuis ab altera tantū natura de-
 nominatam designet, cuius generis du-
 plices sunt attributiones. Nam ἀποπι-
 λείσμετα τῶν ἐνεργειῶν, id est, ipsarum o-
 perationum effecta quamuis à duplici
 operatione, eaq; distinctè in duabus na-
 turis considerata promanent, tamē to-
 ti personæ vt subiecto tribuuntur pro-
 pter ἀλλοτρίωσιν, id est, mutuam cōmea-
 tionem, quæ est hypostaticæ vnionis
 effectum. Sic dicitur Vnus esse media-
 tor homo Christus Iesus: Mediator
 enim est Christus ὁλως quamuis ab al-
 tera tantū natura homo nominatus,
 &

& Deitate quidem diuina, humanitate vero humana peragente, quod non animaduertens Stancarus Ecclesiam perturbauit & Arrianis atq. Tritheitis aditum aperuit. Altera autem attributio in eodem illo posteriore dicendi genere, quo videlicet persona Christi ab altera tantum natura in concreto denominatur, ea est qua vel proprietates naturarum essentialis vel earum *ἐκπεργήσαι*, quamuis re ipsa subiecta suarum naturarum non egredientes, de Christi persona, ab altera diuersa natura in concreto denominata, dicuntur, sic videlicet vt humana de Deo, diuina de homine prædicetur, quod Damascenus *ἀνθρώπου* vocat, immeritissimè à D. Luthero, illam certè non intelligente, flagellatam, plerique verò *νοῦν ἰσχυρὸν ἰδωμενῶν* appellant, veluti quum Deum gloriæ (Verbum videlicet) dicimus fuisse crucifixum, & hominem Christum, quum esset in terris, fuisse in cælo, qua in re ferè consistit nostræ controuersie cardo. Quoniam enim Brentiani hypostaticam unionem definiunt reali in carnem ipsam Deitatis proprietatum haud secus (quamuis absque mensura) quam

in cæteras res creatas effusione, vt paulò antè ostendimus, consequitur ipsos velle proprietates diuinas homini tanquam subiecto per gratiam inhærere, quum non aliter cæteris rebus creatis insint, quod dogma apertissimè ex hæresi Nestoriana quod ad ipsas naturas, ex Eutychna quod ad proprietatum essentialem effusionem attinet conflatum Kemnitius quum ingenuè reflexere debuerit, obtegere tamen *παραφασίας* nomine & igniti carbonis opposita similitudine studet. Tu verò si quid sit istud καὶ εἰ αὐτὸ satis intelligis, rectius profectò sentis, quod sic facillimè cognoueris. Primum circumspecte quænam ista diuina sint quæ homini assumpto, & quænam humana Deo Verbo tribuantur. Omniâne? Omnia certe sine vlla prorsus exceptione. Quamobrem? quia tota Deitas naturam humanam totam assumpsit. Itaque ὁ λόγος τὰ verè dicetur creatus, conceptus, passus, mortuus, sepultus, excitatus à mortuis, quàm homo iste æternus, immensus, omnipotens, omnipræsens, omni-scius denique, vt vno verbo omnia complectar, vnigenitus ille Dei Filius contra

contra Nestorium. Num verò essentialiter aut potius accidentaliter vel, ut loquitur Iacobus Andreas, quasi essentialiter? Imò prorsus essentialiter. Quamobrem? quoniam ipsamet essentialis Deitas in Verbi hypostasi essentialem humanam naturam totā (ut pote quæ diuidi non possit) assumpsit. Ecce igitur plus vobis etiam multò largimur, quam postuleris. Vos enim cogimini excipere *ἀυτοσολαν*, æternitatē principio & infinitatem & immensitatē & ex consequenti profectò, (quicquid dicatis) omniscientiam & omnipresentiam. At nos nihil prorsus Dei esse dicimus, quod homini assumpto non tribuatur. Vos itidem *ἡ ἐξ ἡμετέρας* ex altera parte, qua videlicet diuinis humana tribuuntur, debilitatis. Nos fate-mur quidem in hac hypostatica vnione dominari naturam assumentem, sed nihilominus pari prorsus ratione diuinis humana atque humanis diuina tribui docemus. Quæ in re igitur dissidemus? nempe in eo quòd istud *καὶ ὁ αὐτὸς* vel certè non intelligere potestis, vel non rectè explicare. Video enim vos illud accipere interdum pro *PER SE*,

id est, suapte vi & natura: quo sensu dixisti paulò antè humanitatem habere proprietates diuinitatis non per naturam, sed per gratiam & ex dono Dei. Interdù autem (vt hoc loco) istud PER SE exponitis SEPARATIM, id est (vt istud durius dictum interpreter) seorsim, distinctè, absolutè: quæ acceptio tolerabilis esset, nisi mox illam depraues, quum id quod de concreto verè, id est, de persona ab altera tantum parte, puta homine denominata dicitur ad abstractum, id est ad naturam ipsam humanitatis accommodas, idque certè superuacaneè, quum humanitas, vt mox dicam, nunquam nisi in se natura ipsam hominis declarat. Omni no verò καὶ ἀπὸ in hac disputatione opponitur τῷ καὶ ἄλλο, quorum illud quidem aliquid in semetipso siue quale est in se se siue id ex natura siue per gratiam habeat, istud verò quippiam non in se se sed in alio siue alterius cui adheret respectu, consideratum significat. Sic, exempli causa, credentes dicuntur iusti, ἅπιοι, ἅμωμοι non in se se, sed in Christo, cui tanquam subiecto inhaeret iustitia, quæ nobis mysticè cum ipso per

per fidē vnitis imputatur: quamuis hęc
 similitudo ad rem istā prorsus nō qua-
 dret, quoniam credentes non mo-
 dō κατ' ἄλλο, sed etiam κατ' ἄλλον, non
 autem κατ' ἑαυτὸς iustitia Christi iusti-
 ficantur, in Christo verò non est ἄλλος
 καὶ ἄλλος (quod non vidit Brentius per-
 sonalem vnionem faciens cunctis san-
 ctis communem) sed duntaxat ἄλλο καὶ
 ἄλλο. Cedo igitur qua ratione Homo
 iste Deus est? certè non in sese vllo
 modo sed in Verbo in quo subsistit.
 Item, qua ratione Verbum est homo?
 certè non in sese vllo modo, sed in car-
 ne assumpta. Eadem est autem prorsus
 essentialium quoque proprietatum at-
 tributio, quæ ipsarum essentialium na-
 turarum. Qua ratione igitur homo iste
 est non modò omnipotens, omniscius,
 omnipræsens, verum etiam æternus &
 vnigenitus Dei filius, increatus, infi-
 nitus, immensus, & quicquid est Deus
 Verbum? profectò non in sese (siue sui-
 ipsius respectu siue seorsim siue coniun-
 ctim eum consideres) sed secundum a-
 liud, nempe Verbi in quo subsistit re-
 spectu. Neque vicissim aliter Deus glo-
 riæ dicitur conceptus ex semine Da-
 c. iij.

uid, natus, passus, mortuus, sepultus, resuscitatus à mortuis, & quicquid homo est: quòd si agnoscere in animum inducas (quid autem est ista veritate apertius) ecce, mi Pappè, pax erit Ecclesiis reddita, omnibusque sublati contentionibus cælum terramque exhilarabimus. Nam quod addis *Christum dicendum esse omnipotentem & æternum etiam quod ad humanitatem attinet, non tamen inquis, absolutè consideratam, sed quatenus est assumpta*, credo tibi ipsi, vbi attentius quid hoc rei sit dispexeris, displiciturum: imò etiam futurum vt à te hac in re aliquatenus ij ipsi differant, quibus videri vis patrocinari. Obsecro enim, quid est humanitas nisi ipsa in se humana natura? quid est Deitas Christi nisi Verbi hypostasis, in se considerata? Euolue sacras literas, consule omnes omnium ætatum interpretes, consule denique teipsum absque præiudicio, & fateberis, quales res sunt in se absolute, tales appellatiuis abstractis nominibus significari, & alioquin nihil in appellandis rebus certum & statutum fore. Quid verò? si humanitas non absolute considerata, sed quatenus

assumpta est, æterna est (vt tu scribis)
 cur non itidem Deitas in ea quã assum-
 pta natura dicetur nata, passa, mortua,
 excitata? quod etiam audio Andream
 Musculum disertè profiteri, vt iam Eu-
 tychianissimum eiurare non possit? Scio
 quid respõdeatis, nempe Deitatem nõ
 fuisse affectam in sese carnis assumptæ
 infirmitate, (quod tamen apertè dicit
 Musculus) sed humanitatem contra
 assumptam fuisse in maiestatem diuinã.
 Concedo, saluis cuique nature proprie-
 tatibus. Sed quid hoc ad rem? Nam
 proprietates (vt ipse Kemnitius fate-
 tur) neutrius nature subiecta egredi-
 untur. Itaque non magis dici potest
 effusa mortalitas in Deitatem, quã in
 humanitatem *ἀυτοσία*, & infinitas, ac
 cæteræ proprietates vsque adeo essen-
 tiales vt accidere nulli subiecto possint.
 Nec enim magis potest aliquid fieri in-
 finitum (cohæret autem cum infinita-
 te omni præsentia necessario perpetuõ-
 que nexu, sicut circumscriptio cum
 natura finita) quã aliquid fieri Deus
 accidentalis. Audi, quæso, Pappæ, quid
 dicat Damascenus lib. 3. cap. 3. quo ne-
 mo accuratiùs hanc quæstionem ex-
 c. iij.

plicauit. *Quomodo, inquit, natura quæ una est, contrarias essentielles proprietates in sese receperit? Vides damnari realem effusionem Brentij. Quæ enim fieri potest, vt eadem natura secundum idem creata sit & increata, mortalis & immortalis, circumscripta & incircumscripta? Quid est autem SECUNDVM IDEM aliud, quàm quod dicim⁹, in eodẽ subiecto? Nam alioqui natura hominis est simul & mortalis & immortalis, sed illud quidem secundum corpus, istud verò secundum animam. At in Christo illæ proprietates oppositæ secundum duas diuersas naturas dicuntur, ideoq; vni & eidẽ naturæ in sese vt in subiecto cõuenire nullo modo possunt. Relinquitur ergo proprietates essentielles rectè quidem permixtari in concreto propter gratiam vnionis, sed κατ' ἄλλο non κατ' αὐτό: in abstractas verò nominibus tam falsam esse hanc enuntiationem, *Humanitas est æterna vel omnipotens in Deitate, quàm si diceres, Humanitas est Deitas in Deitate. & tam impium esse dicere Deitatem esse creatam aut circumscriptam in assumpta humanitate, quàm Deitatem esse humanitatem in assumpta humanitate.**

Causa

Causa est, quoniam vt ait rectè idem Damascenus lib. 3. cap. 4. *Deitatis & humanitatis nomina ipsas substantias siue naturas representant: Dei verò & hominis nomina modo de naturis dicuntur, modo de hypostasi, illo quod partis rationem habet recipiente nomen totius, veluti quum persona ipsa Christi vel Deus vel homo vocatur.*

Sextum Argumentum Bezae.

DEITAS Christi omnia quidem agit in humanitate, & non ab humanitate separata, sed tamen non per humanitatem: vt corpus suum excitauit ex morte, diuina sua virtute, nõ per carnem vel humanitatem suam.

Responsio Pappi.

PRIMUM si Deitas Christi aliquid agit nõ conscia aut socia humanitate, sequitur humanitatẽ assumptam esse non in totam filij Deitatem, sed tantum in partem eius aliquam, de quo alibi plura diximus. Deinde duæ naturæ in Christo ne in ipsa morte quidem separatae fuerunt ab inuicem: sed mansit earum vnio hypostatica. Licet enim corpus ipsius ab anima tum verè separatum fuit, tamen anima, præstan-

tiōr videlicet humanitate, semper personaliter cum filio Dei fuit vnita. Cum anima sua igitur & per animam quoque diuina sua virtute Christus corpus suū ex morte resuscitauit.

Apologia Beza.

SICUT effusio realis essentialium proprietatū extra sua subiecta merus est Eutichianismus : ita quum hypostaticam vnionem ex eo definitis quòd Verbum agat omnia per humanitatem assumptam mihi quidem videmini manifestè transire in Monophysitarū & Monothelitarum castra. Mutuus enim est & inseparabilis nexus naturarum cum essentialibus suis proprietatibus & eartundem energiis. Itaque sicut duas naturas quarum vna non est altera, sed alteri hypostaticè vnita, sic earundem & proprietates essentielles & energias absque vlla trāsfusione aliarum in alias distinctè seruari necesse est, Deitate videlicet diuina, humanitate verò humana peragēte, quamuis *ὁμοτι- λέσματα* sint toti personæ communia tum propter vnionem tum propter cooperationē ipsarum naturarum. Cooperationem autem intellige, non quòd vna

vna eademque sit vtriusque energia, sed quòd ad vnicum ἀποτελεσμα concurrant distincte singularum naturarũ actiones. Exemplo sit excitatio Lazari à mortuis. Ad hoc opus concurrunt actio Deitatis propria, nempe repetita connexio animæ Lazari cum eiusdem corpore, deinde actio humanitatis tum secundum animam (cogitauit enim & voluit anima Christi quæ faciebat Deitas) tum secundum corpus, clamante lingua, Lazare veni foras. Sic sanata est hæmorroïssa corporis Christi contractu, quãuis propria fuerit Deitatis actio sanguinem illius sistere. Cuiusmodi alia multa à Damasceno pulchrè explicantur li. 3. c. 15. Sed & aliud considerandũ arbitror nempe sicut actiones ipsæ naturarum distinctæ sunt, ita etiam actiones quasdam esse singularum naturarũ simplices & nudas: vt exempli gratia, νόημα, id est, prima mentis conceptio est nuda ipsius mentis actio, quã si sermone cuipiã declaret, tunc est actio non simplex, sed ob admotã corporis actionẽ cõposita. Sic in verbo ppriæ sũt & vni Deitati sigilatim consideratæ immanentes actiones simplices quas si per huma-

nitatē fieri dicas, non minus pecces quā
 si humanitatem in ipsam Deitatem cō-
 uertas. Christus certè vt pote verus
 Deus Patri ὁμοῖος, nec effusis dunta-
 xat in carnem donis sicut & reliqui san-
 cti, vt vult Iacobus Andreas, sed verè
 ἐσιώδης, nouerat quid in cordibus ho-
 minum lateret, vidit absentem Natha-
 naelem, omnia habuit sibi præsentia,
 Patri semper cooperatus est in mundi
 gubernatione: num, quæso, per huma-
 nitatem, quanuis non sine humanita-
 te, id est, Deitate ab humanitate nō se-
 parata? Quod si quid in istis operata est
 humanitas cū Deitate, humanitas po-
 tiùs per Deitatem operata fuerit, quàm
 per humanitatem deitas, vt vestra εὐ-
 ελογία nullo modo sit in istis quæ cō-
 memorauī, tolerabilis, nisi dicere mali-
 tis animam per oculum, quàm oculum
 per animam videre. Rectè igitur dixi
 & dico τὸν λόγον non omnia fecisse per
 humanitatem. Tu verò vt hoc elude-
 res dicere maluisti *Non conscia aut sociā*
humanitate, quæ verba non possum ego
 coniiicere quomodo sis explicaturus,
 nisi quòd existimo te prius illud ad Θεω-
 είαν, posteriùs ad ἁρμόξιν ipsam accom-
 mo-

modatarum, ut videlicet nihil scierit Verbum quod non simul scierit humanitas ipsius, neque sit vllum opus Deitatis in quo non sit ipsa cooperata humanitas. Istud verò cuiusmodi sit agendum sigillatim expendamus. De societate quid nobis videatur iam diximus, quod expectabo dum refutes. De scientia non ignoro quid nonnulli, ac inter illos Damascenus, senserint quasi videlicet ab ipso conceptionis momento anima Christi perfectissima sapientia fuerit prædita, quod tamen Ambrosius rectè negavit, quem Lombardus frustra in partes suas trahere conatur. Ne verò diutius aut pluribus ea de re vobiscum contendam, ecce tibi D. Lutheri verba ex accuratissimè scripta concione in Dominicum diem natali Christi proximum, in hæc verba Luc 2. 51. Puer autem crescebat & c. *Finxerunt, inquit, argutuli quidam nouū fidei articulum, Christum in instanti, ut loquūtur, conceptionis suæ etiam secundum hominem fuisse plenum Spiritu & sapientia, adeo ut nihil prorsus in ipsum potuerit postea quouis modo immitti, quasi anima eius fuerit in modum vtrius, quem ita im-*

pleas ut nihil prater ea queat in se recipere.
 Nesciunt planè isti & quid loquuntur &
 quid affirmant. Et mox. *Amplectamur*
 igitur verba Euangeliste, & ea quàm
 simplicissimè de Christi humanitate intel-
 ligamus quæ Deitatis instrumentum &
 veluti domus quædam fuit, plena semper
 spiritu Dei. At is non semper eam similiter
 mouit, sed alia atque alia ratione secun-
 dùm diuersitatem negotiorum & occasio-
 num rem Patris agendi. Ita, licet nun-
 quam ei absuerit Spiritus Sanctus, sicut
 corpus eius per incrementa temporis suc-
 crescebat, & rationis vsus quotidie redde-
 batur auctior pro modo nature, ut & aliis
 hominibus euenit, ita & Spiritus continuè
 penitus illi sese immisit, mouitque illum
 pro ætatis ratione potētius & ad plura. Ne-
 que enim figmentum est quod Lucas ait,
 Corroborabatur spiritu, sed ut verba sonant
 ita simplicissimè quoque res euenit, ut
 quantum accessit ætatis, tantum & ma-
 gnitudinis, quantum, verò magnitudinis,
 tantum & rationis, utq; ratione auctior,
 ita & spiritu euasit robustior & sapientia
 plenior coram Deo in seipso, & coram ho-
 minibus: neque hæc verba opus habent al-
 lia glossa, sed hæc huius loci naturalis intel-
 lectus.

telligentia & sine periculo & Christiana est. Et mox. Quum sit ita comparatum ut omnes homines augeantur corpore, ratione, spiritu & sapientia, neque sit qui aliter se habeat, voluit Lucas hic de Christo illud predicare, quod Paulus scripsit Phil. 2. Christum se inaniuisse &c. nempe Christum ad eundem modum sese habuisse, & cum tempore etiam aliarum rerum incrementa accepisse, sed accepisse prestantius aliis, eo quod ingenio fuerit nobilior & diuinis dotibus opulentiis aliis ornatus. Hoc pacto nihil erit difficile in verbis Lucae, modo arceantur argumentorum istorum subtiles nugae. Audis, Pappae, Lutherum, quem vnum omnibus quoties libuit, opponitis, figmentum Maiestaticum, effusionem realem omnium Deitatis proprietatum in carnem, operationes omnes per humanitatem ab incarnationis momento, tuum denique hoc responsum ex professo damnantem? Transige igitur cum illo, aut potius faterere cum veritate, etiam si non omnia egit Christi Deitas conscia aut socia humanitate, non tamen propterea totam humanitatem à tota Deitate assumptam non fuisse, quod certè cogi-

tare debueras non minus valdè absurdū esse, quàm si diceres totam Deitatem non assumpsisse totum corpus, quoniam pedibus non videat vt oculis. Quinetiam, quæso, quum tu, veritus ne alioqui hypostatica vnio dissoluatur, contendis humanitatem fuisse sociam & consciam omnium Deitatis actionū, quid obsecro per humanitatem intelligis? animam profectò quū de scientia quæritur, quia scientiæ subiectum non est corpus. Age igitur si rectè argumentatus es, cur non rectè quoque concludero, vel non assumptū fuisse corpus à Verbo, vel corpore quoque Christum omnia sciuisse & cognouisse? Sed hoc te fefellit, quòd cum Iacobo Andrea assumptionem carnis à Verbo factam pro effusione donorum accipis (quum non aliter possis partem Deitatis interpretari) id est, vnionem ipsam pro eius effecto, siue, vt in scholis loquuntur, gratiam vnionis per quam homo sustentatur in Verbo, cum gratia habituali, id est, donis à Verbo in ipsam carnem effusis, permisces, quæ sanè dona etiam tanta sunt quanta in vllam rem creatam conferri & immitti possunt.

possunt, adeo ut nomen habeat, hæc etiam ratione Christus supra omne nomen, nihilominus tamen infinita esse non magis possunt, quàm humanitas ipsi Deitati secundum *ἰσότην* exæquari, ut videatur non satis posse reprehendi vox illa Brentianorum, qua inquirunt se exæquare humanitatem Christi divinitati non *ἰσότη*, sed *ἐξουσία*: non essentia, sed potentia: non natura, sed gloria: non substantia, sed maiestate. D. Lutherus quidem certè non minus falsè istud Omnipotentiaë carni insitaë figmentum, quàm alterum illud Omniscientiaë deridet, alia concione iam pridem edita, & iam antea citata his verbis, *Imperiti quidam omnipotentem in Christo hominem faciunt, permiscentes duas naturas & opera earum parum prudenter.* Hæc ille, rectè sanè sentiens, quem non excusavit, sed graui probro affecit Hamburgensis ille, qui nuper hanc concionem inter Lutheri næuos reposuit, aduersus quosdam scribens.

Cæterum ut probarem hypostaticam unionem neque ex proprietatum effusione neque ex cooperatione naturarum, quales illas esse vultis, definiri oportet.

re, præter nonnulla quibus non respō-
des, illud quoque protuleram, quòd
Verbum dici non possit præstantissimū
illud opus resurrectionis per humani-
tatem suam, sed in humanitate sua, sola
virtute suæ Deitatis edidisse, quod ex
his ipsius verbis probavi, *potestatem
habeo deponendi animam meam & rursū
illam accipiendi.* Tu respondes, Deita-
tē separato ab anima corpore, Deita-
tē tamen fuisse personaliter cum anima
ut potissima humanitatis parte vnitam
ac proinde τὸν λόγον, per animam quoq;
τὸν λόγον corpus suum exitasse. Atqui
videsis ne in hac responsione multum
peccaris. Etenim si existimas Deitatem
post corporis ab anima separationem
fuisse duntaxat cum anima personali-
ter vnitam, nemo Christianus te feret,
quoniam altera saltem ex parte hypo-
staticā vnionem dissolueris, quod si ve-
rum esset, sepultura Christi nobis viui-
fica non esset. Illud autem extra cōtro-
uersiam est, animam Christi, quandiu
cum corpore ipsius coniuncta fuit, fuis-
se medium quiddam connectens Dei-
tatem cum assumpto corpore, eādē
verò per mortem à corpore suo sepa-
rata

rata, tunc Deitatem fuisse medium vinculum animam suo interuētū cum corpore copulans, quamuis illæ per mortē esset separata: ita vt ante mortē extrema in Christi cōpositione fuerint Deitas & corpus, anima verò medium, post mortem verò Anima & corpus, Deitas verò medium: Deitate tamen & ante & post mortem, humanitatem totam sustentante. Deinde quomodo tandem ista verba, Potestatem habeo deponendi animam meam, responsioni tuæ accommodaris? præterquàm enim quod de altera tantum huius dicti parte, nempe de posteriore respondes, quāuis id quod deponitur & quod rursus accipitur interuenire in ipsa depositione & resumptione sit necesse, quis tamen tibi concesserit deponentem & resumentem agere per illud ipsum, quod deponatur & resumatur, id est, agens agere per ipsum patiens? Quod si etiam istud tibi largirer, Anima, quæso, estne tota humanitas per quam vultis omnia agere Verbi Deitatem? Quod si anima non est à corpore separata, etiam si per illam solum agat interdum Deitas, cur separa-

tam à nobis dices humanitatem à Deitate, nisi fateamur Deitatem quicquid agit agere per humanitatem?

Septimum Argumentum Bezae.

HUMANITAS est instrumentum diuinitatis. Sed instrumentum non semper necessariò est vnitum efficienti, ita vt quicquid efficiens agit, per hoc & cū hoc instrumento, quod illi sit vnitū, agat, vt patet de fabro & malleo.

Responsio Pappi.

VERVM hoc est. Sed S. Scriptura nos docet diuinitatem eiusmodi esse instrumentum filij Dei, quod ei personaliter semper sit vnitum. Ergo est manifesta similitudo.

Apologia Bezae.

QUONIAM Brentiani hypostaticam vnionem eo cœperunt definire, quòd Deitas agat omnia in Christo per humanitatem, obieci illis quod dissoluere nunquam poterunt, absurdissimum hunc esse parologismum à nō causa, quod aiunt in scholis, ad causam. quoniam instrumentalis causa sit plerunque extranea, quod familiari exemplo

plo declaravi. Tu respondes magnam esse dissimilitudinem, quod ipsum dictum volui, ut eos redarguerem, quibus patrocinaris. Cogita, quęso, an hoc sit proferre quippiã, quod me erroris coarquet: quod sanè si faceres, ita me bene Deus amet, ut me tibi adstipulatorem haberes. Deinde si eorum dogma probas, qui Deitatem scribunt non aliter in Christo secundum subsistentiam vnitam, quàm in rebus creatis omnibus, considera, quęso, mi Pappę, annon tute tibi ipsi repugnes.

Octauum Argumentum Beze.

PRÆTEREA Deus pater creauit omnia per filium, & tamē Pater & Filius non sunt vniti hypostaticè. Sunt enim diuersę hypostases.

Responsio Pappę.

NIHIL ad rem, quia scriptura nos docet vnionem esse personalem naturarum in Christo, quę tam est arcta, ut neutra aliquid agere possit extra consortiũ alterius, ut supra dictum est.

IMò rursus nihil minus appositè respondere potuisti. Etenim si quempiam agere omnia per alium est hypostaticè vnionis defunctio vt ij volūt quorū sententiā tuendam suscepisti, ostendas oportet quānam non sint Pater, Filius & Sp. sanctus vnica hypostasis, aut negandum antecedens (quod non possis nec nolis, opinor) aut cedendum est veritati.

Nonum Argumentum Beza.

Nota **C**OMMUNICATIO idiomatum est, prædicatio, qua vnus naturæ proprietates tribuitur alteri naturæ in concreto, respectu personæ Christi realis est, respectu naturarum verò verbalis tantum.

Responsio Pappi.

FALSVM hoc esse demonstrant notorū hac de re edita scripta, præsertim verò D. Lutheri & Brentij & Schekij. Nam quum humana natura sit à Deitate assumpta in personæ vnitate ita vt ipsius non sit alia substantia quàm filij Dei: sequitur necessariò, quum filij Dei *ὁ υἱὸς αὐτοῦ* sit ipsi hoc, quo diximus, modo

modo communicata, vt eadem ratione Deitatis Christi proprietates ei verè & realiter communicatæ sint. Siquidè filii Dei proprietates nihil aliud sunt, quàm ipse filius Dei. Communicatio igitur idiomatum realis est & vera, non verbalis. Nam quod metuunt, ne nature confundantur, frustra sunt solliciti. Dicemus enim alia ratione has proprietates Deitati competere, videlicet per naturam (vt loquuntur) alia verò ratione (verè tamen & realiter) humanitati, videlicet per gratiam, & propterea quòd assumpta est à Deitate in unitatem personæ. quæ omnia millies à nostris ex Dei verbo perspicuè declarata sunt. Longè verò alia ratio est proprietatum humanitatis, si ex diuinitati in concreto tribuantur, quia diuinitati ab humanitate nihil communicari potest. Nam Deo nihil quicquam accedere vel decedere potest, quum sit perfectissimus. Humanitati autem à Deitate non tantùm subsistentia, sed etiam summa maiestas communicatur. Manifestum ergo est diuersam esse rationem prædicationis & communicationis idiomatum.

Apologia Beza.

Hic ille est scopulus in quo te ipsum spero, ubi rem totam diligētius & absque præiudicio inspexeris, falsurum opinor eos ipsos, quos commemoras, impingere, qua de re millies ipsis respondimus. Si Cōmunicationis vocabulo intelligitis ipsam naturarū vnionem, quum ea talis sit vt proprietates singularum essentielles non egrediantur sua subiecta (quod vester quoque Kemnitius ingenuè fatetur) non potes vllō modo vel Deitatis proprietates humanitati, vel humanitatis Deitati aliter attribuere quàm *κατ' ἀλλοτρίαν* non igitur realiter, nisi personæ siue totius ex duabus naturis compositi respectu, quarum tamen alteri duntaxat naturæ re ipsa insint. Sin verò Cōmunicationis nomine (quod facere te apparet) non vnionis gratiam intelligis, sed id quod ex ea vnione consequuta est in sese humanitas (quam gratiam diximus in scholis habitualem idcirco vocari & ab illa distingui) primū distinctionis legibus, ne de vno rogatus de altero responderes. Deinde tibi probandum

dum esset, quod est prorsus ἀδύνατον, naturam aliquam posse ex gratia reipsa donari essentialibus alterius proprietatibus, id est, humanitatem posse per gratiā euadere Deitatem siue Deitatem aliquam existere posse precariam. Stat enim istud, sicut accidentalibus bonitas, misericordia, charitas ab essentialibus in res creatas promanat, sic etiam infinitatem, omnipotentiam, omniscientiā, omnipræsentiā aliquam non posse alij vilo modo naturæ, quàm ipsimet Deitati inesse, quem scopulum ut vitaret Kemnitius pro effusione realis ἀεὶ ἕξουσιν substituit, immemor illam ab vnione dependere, quæ proprietates in suis subiectis retineat, ac proinde enuntiationes inde profectas solis concretis conuenire, qua de re alius erit, ut spero, dicendi locus. Nam cum ais aliter communicari Deitatis proprietates humanitati, quàm humanitatis Deitati, verum esse non potest, si ad gratiam vnionis referas. Est enim eadem prorsus vnione hypostatica Verbum Homo, qua Homo Verbum, & qua ratione filius Dei fuit crucifixus, Filius hominis erat etiam in cælo, quum esset

in terris, nempe κατ' ἄλλο, non in seſe, quamuis dignior ſit natura aſſumens, quàm aſſumpta. Sin verò ad vnionis effecta referas (vt tu ſanè facis) concedimus tibi non fuiſſe Deitatem ab humanitate affectam, ſed humanitatē innarrabiliter ab vnito ſibi verbo ſupra res omnes creatas euectam, ſic tamen vt infra illam ſemper ſubſidat. Quamuis enim effecta communicabiliū Deitatis attributorū habeat omnia & quidem ſummè per gratiam quę ſunt Deitatis per naturā: tamen ea, quę ſunt vni & ſoli naturę infinitę per ſe propria, certum eſt tam eſſe ἀκωνόνητα, quàm verum eſt non poſſe plures eſſe rei plura infinitates, & Deitatis (vt ita loquar) ſubiectum nunquam egredi.

Decimum Argumentum Beza.

CONTROVERSIA de Cœna Domini in eo conſiſtit, quomodo ſigna, id eſt, panis & vinum, & reſignatę, id eſt, corpus & ſanguis Domini coniungantur: in reliquis enim cõuenire oĩb. inter ſe & nos. Dicit Dominus Beza coniungi hæc ſacramentaliter: Lutheranos autem dicere, quòd coniun-

coniungatur corporaliter, essentialiter,
& realiter.

Responsio Pappi.

NOS non minùs dicimus coniun-
ctionem esse sacramentalē, quàm
ipsi. Verùm hoc interest, quòd ipsi suā
sacramentalem explicant per spiritua-
lem, & putant corpus & sanguinem
Christi non verè & realiter esse in Cœ-
na, sed quatenus fide percipiatur.

Apologia Bezae.

SI putas, Pappè, nos sic de rei sa-
cramentalis, id est, ipsius corporis
& sanguinis sacramentali præsentia
statuere, vt si fide percipiatur, adsit, sin-
minùs absit, quasi videlicet Sacramenti
veritas à fide accedentium promanet,
sicut etiã Sorbonicus Theologus Spen-
sa nos est calumniatus, in iuriam nobis
facis. Scito igitur nunquam nos esse in-
ficiatos Christum in cœna: tã verè sese,
quàm ipsa symbola quibusuis sacramē-
taliter, id est, sacris visibilibusque si-
gnis ac ritibus adhibitis offerre, sed di-
uerso modo, signa videlicet corporalia
corpori corporali modo, rem autem
cælestem menti, spirituali, & intelle-

ctuali modo : & illa quidem situ ipso
loci præsentia, Christi verò corpus &
 sanguinem ita situ loci absentia, vt in-
 tellectui tamen verè per fidem perci-
 pienda proponantur: ex quo consequi-
 tur spiritualem quoque siue mysticam
 esse, & $\kappa\tau\sigma\chi\omicron\omega\nu$ intelligendam sacra-
 mentalem signorum & rerum coniun-
 ctionem.

Adiicit Pappus.

NO s verò dicimus, quum Christus
 etiam secundum humanitatem suã
 necessariò vbique sit (propterea quòd
 videlicet in vnitatem personæ cum fi-
 lio Dei assumpta est ipsius humanitas)
 tamen in Cœna sua alio modo corpore
 & sanguine suo præsentem esse, quàm
 adest aliis rebus omnibus, videlicet sa-
 cramentaliter, verè tamen & realiter.

Respondet Beza.

IM ò quum hypostatica vnio eo dif-
 ferat à commixtione, quòd proprie-
 tates naturarum essentielles sua subie-
 cta nullo modo egrediantur, sed hoc
 consequatur duntaxat, vt assumpta
 natura fiat assumentis propria in vnũ
 $\upsilon\phi\iota\sigma\acute{\alpha}\mu\epsilon\nu\omicron\nu$ coalescens, tantum abest vt
 propre-

propterea sit vbique humanitas, quia est assumpta à Verbo, vt contrà idcirco absit, quoniam saluis suis proprietatibus est assumpta. Deinde vide, quæso, quânam ista cohæreant. Vis humanitatem adesse vbique propter hypostaticam vnionem, & tamẽ alio modo in Cœna adesse. Atqui si propter hypostaticam vnionem est vbique, est quoq. in Cœna hac ipsa ratione: vel vbiquitatem istâ consequetur vbiquitatem non esse, si tot loca excipias in quibus Cœna celebratur. Itaque vt sibi constaret ista tua responsio, dicendum fuit, ni fallor, non ALIO MODO, sed ALIO ETIAM MODO, vt duplex sit realis præsentia corporis in Cœna fundamentum, hypostatica videlicet vnio, & sacramentalis institutio. Sed quorsû hanc, si quidem illa sufficiebat? nempe inquires, vt sacramentalis sit, id est (vt opinor) vt adiunctis symbolis fanciatur. Hoc autem si verè dicis, iam non aderit corpus, quia dixerit Christus, Hoc est corpus meum, sed id tantû dictû fuerit propter adiunctum panem. Quorsum igitur, quæso, illa verba quum libuit perinde aduersum nos

detonatis, quasi verbo Dei fidem derogemus, & testamentum Filij Dei irritum faciamus? Num enim signa Cœnæ Domini adhiberi ex mandato Dei vnquam sumus inficiati? Verùm quomodo hîc transiges cum vestræ alioqui corporalis præsentia præcipuis defensoribus? Nec enim illos ignoras docere ab vnis verbis Institutionis Cœnæ petendam esse huius controuersia disceptationem, quorum non est necesse locos citare.

Quòd autem SACRAMENTALITER non vis opponi *τὸ* VERE REALITER, in eo tibi assentimur, modò realitatem nullam ponas quæ carnis circumscriptionem proprietatem tollat, neque duas oppositas qualitates eidem substantiæ, Circumscriptionem videlicet & Incircumscriptionem tribuat, quæ repugnantia certè non tollitur, etiam si Circumscriptionem tribuas naturæ, Incircumscriptionem verò gratiæ.

Addit Pappus.

QUVMQVE illi negarent id fieri posse, vt videlicet corpus Christi simul & semel multis in locis esset, introducta

troducta est disputatio de vnione duarum naturarum in Christo, qua demonstratur non modò id fieri posse, sed omnino necessum esse, vt propter personalem vnionem vbicunque est Deitas Christi, ibi etiam sit ipsius humanitas; alioquin enim fore, vt duæ sint personæ Christi: vel vna, quæ sola sit diuinitas & vbique: & altera quæ sit Deus & Homo, quæ certo cæli loco confideat: vel sequitur humanitatem non assumptã esse in totam Deitatem, sed tantùm in aliquam eius partem.

Respondet Beza.

VERVM est profectò quod dicis, obiecto nobis argumento de veri corporis quantumuis glorificati circumscriptione, Lutherum primùm cœpisse de ista vbiquistica præsentia nihil differere, sed ita vt ex abundantia hoc faceret, & hanc quæstionem facere iuberet. Sed Brentius illo scilicet oculatior, id vnum cœpit vrgere, & cælos ipsos potius vt & inferos vbique constituere, & articulos incarnationis, ascensionis & sessionis ad dexteram Patris potius ad vnã & eandem rem re-

uocare, quàm veritati cedere. Sed & Iacobus Andreas in responsione ad Sperlingum : *Non erubescō, inquit, palàm fateri si ea est natura humana proprietās, ut non nisi in vno aliquo loco esse possit, neque à diuina natura ipsi communicari vllō modo possit, quo & ipsa cum dō vq̄ in pluribus aut omnibus locis esse queat: me pro asserenda vera corporis & sanguinis Christi p̄sentia in Cœna, ne ad momentum quidē pugnaturū. Si enim simpliciter id esse impossibile fatear, qua ratione id fieri posse ex verbis Cœnæ demonstrare conarer? Verba enim Cœnæ Dominicæ (ut idem ait & in thesib⁹ & cōtra Heydelbergēses) tantū sunt verba dispensationis corporis & sanguinis Christi iam ante & ex alia causa, communicatæ videlicet proprietatis per vnionem, essentialiter in pane & vino, sicut in alia quauis creatura, presentis. At contrā Kemnitius, Quoniam, inquit, de generali illa corporis Christi vbiuitate & p̄sentia in omnibus creaturis ne inter veteres quidem satis constat, nec ipsorum sententiæ & testimonia consentiunt, ideo illā in medio relinquit. Abundet quisque in suo sensu. Et Helhufius in libro de Cœna. Quum natura in Christo*

Christo maneant distincta, non dicimus humanam naturam Christi esse ubique, nõ dicimus corpus Christi esse in ligno, in lapidibus, in frugibus. Item, Ut maneat evidens discrimen humana natura & diuina in Christo, non dicimus ubique esse corpus Christi, sed recipimus modum loquendi à Patribus traditum, Christus est ubique, videlicet communicatione idiomatum, id est, diuinitas est ubique & propter vnionem duarum naturarum hypostaticam, alterius naturæ proprietates Toti persone in concreto tribuitur. Quid verò? nuper admodum ille Hamburgensis aduersus Palmerium scribens, & noui corporis doctrinæ à certis Theologis nescio quibus fabricati propugnator, an non aperte ubiquitatis mentionem *κατὰ μέρος* factam à D. Luthero dicit & ad vna institutionis Cœnæ verba nos reuocat? Nam etiã tot iam antè seculis, quicquid scribat Kemnitius, explosa fuit à Scholasticis ipsis ubiquitas, teste his verbis Thoma lib. 1. sentent. dist. 37. quæst. 3. art. Corpus Christi neque in quantum corpus, neque in quantum est diuinitati vnitum, hoc habet ut sit pluribus locis. Vides igitur quàm multos ex tuis ipsis

habeas tuo isti argumento repugnan-
 tes, in quo certè miror potuisse abs te
 colligi, *separatum iri naturas, si ubique
 que adest Deitas* (adest autem ubique)
non adest etiam humanitas. Nam, quæ-
 so, etiam si caput non est ubi sunt pedes,
 num idcirco caput à pedibus est sepa-
 ratum? an idcirco radij à solis corpore
 seiuncti quòd hi terram contingant, il-
 lius corpus tam procul in cœlis absit?
 Nunquam igitur seiuncta est Deitas,
 quæ ubique est, ab humanitate finita,
 quæ in calis nunc est, & alibi nusquam.
 Neque idcirco non subsistit in toto
 Verbo humanitas assumpta, quòd fini-
 ta quum sit, infinitæ assumentis nō co-
 extendatur. Rectè quippe Augustinus
 ait, non esse necessarium, ut quod in
 Deo est sit ubique sicut Deus, quem
 locū frustra conatur Iacobus Andreas
 eludere, quasi particula *SICUT*, non
 identitatem, sed paritatem duntaxat
 declaret.

Vndecimum Argumentum Bezae.
OBIICIT Beza sententiam no-
 stram pugnare cum ipsa rei siue
 corporis natura, cum analogia fidei &
 cum

cum sacramentorū natura. Nam quod ad corporis naturam attinet, Christus (inquit) habet verum corpus. Ergo illud visibile, palpabile & in certo loco: & per consequens non potest esse in pluribus locis, vbi Cœna administratur, vel si maximè ibi esset, saltem videri, palpari & sentiri possset.

Responsio Pappi.

P RIMUM Visibile, Palpabile & Sē-
sibile esse non sunt propria corporis, quatenus corpus, sed quatenus coloratum est, vel aliis qualitatibus imbutum: quibus omnibus corpus Christi gloriosum caret, & nostra quoque corpora post resurrectionē carebūt. Quòd autem Christus post resurrectionem discipulis se conspiciendū præbuit & tangendum, non eò sequitur corpora glorificata *αιδιοντα* siue sēsibilia esse, quia Christus illam infirmitatem ad tempus assumere voluit, vt subueniret discipulorum incredulitati, & demonstraret se verè ex morte surrexisse. Interim illud quoque meminisse oportet quod paulò antè dictum est, sacramentalem & non physicam nos præsentiam introducere.

Apologia Beza.

IMò si credis Aristoteli testi in his
 quidē reb. maximè idoneo, *σώμα βίον*
πῶν ἀνθρώπων: & rectè, sicut ait poëta quā-
 nis alioqui impius. Tangere enī & tāgi,
ἀνθρώπων, necesse est quoque esse coloratū,
 ac proinde visibile in sese. Omnia igitur
 ista mutuò se consequuntur in corpore
 verè humano & physico, quale fuit, est
 & erit in æternum Christi corpus. Alio-
 qui non esset firmum nec solidū Christi
 argumentum, Videte & palpate. Spiri-
 tus carnem & ossa non habēt: neque in-
 de coargui Marcionitæ possēt. Et quod
 dicere audes corpora nostra corporeis
 omnibus istis qualitatibus post resurre-
 ctionem caritura, vnde tandem hauli-
 sti? Non ignoras enim hoc fuisse Orige-
 nistarum dogma, quòd spiritualia & æ-
 therea post resurrectionem nostra futu-
 ra sint corpora, quæ nec tactui subiace-
 ant, nec oculis cernantur, nec pondere
 prægrauentur, nec pro locorum, in qui-
 bus futura sint, varietate mutantur. Et
 quū Origenistis obiiceretur illud Chri-
 sti, quod modo citavi, illud ipsum res-
 pondere quod repeis, & quod resu-
 rans

tans Hieronymus aduersus Iohannem Hierosolymitanum, quid responderit nosse te arbitror, & quid hac ipsa de re plurimis locis disseruerit Augustin⁹. Ac Brentius quidem vester, fateor, respondet se minimè negare ipsius naturalis substantiæ resurrectionem. Verùm, quæ est hæc substantia, cuius qualitates essentielles resurrectio nõ perficiat, sed aboleat? *Christus*, ais, *hanc infirmitatem*, qua videlicet visibilem & palpabilem se conspiciendum præbuit, *discipulorum causa assumpsit, vt fidem resurrectioni suæ faceret*. Sanè quòd quadraginta dies adhuc viuere cum discipulis sustinuit, quòd cum ipsis comedit qui cibo amplius non egebat, & si quid simile in historia resurrectionis narratur, id illum *κ^τ ο^υνητάβαον* fecisse non ambigo. Verùm quòd visibilis & palpabilis fuerit, eodem non tantùm quod ad materiam, sed etiam quod ad veras & formales corporis proprietates, corpore præditus, absit vt tibi concedam Infirmitati tribuendum, quum è contrario vna quæque substantia suis specialibus proprietatibus perficiatur, quas gloria nõ destruit,

sed illustrat. Si hæc tibi non satisfaciant, saltem illud considera, quàm sit absurdum, existimare Christo in illo suo illustri aduentu istam, quam vocatis, infirmitatem, qua vultis illum statim à resurrectione caruisse, resumpturum, vt absoluto demum iudicio rursus eam deponat. Nee enim negabis huc illum visibili specie venturum sicut ascendit, quia Angelorum testimonio alioqui refelleremini. Itaque si vobis credimus, qui nunc est inuisibilis, fiet rursus vltimo illo die visibilis, idque in gloria sua, & quidem vt nobis etiam factis à resurrectione inuisibilibus occurrat. Denique quod sacramentalem & physicam præsentiam inter se opponis, si ad rem ipsam significatam simul & intellectui verè oblatam refers, tecum probamus, fatètes cum Apostolo Eph. 5. quod ibi agit in nobis Dominus, omnem naturalis intellectus facultatem longè latèque superare. Sin verò realem eo ipso corporis præsentiam signis testatam sic intelligis, tum tibi assentiemur quum hyperphica & antiphysica vnum & idem esse nobis demonstraris.

Addit

Addit Pappus.

SED, inquires, saltem proprium corporis est, ut sit quantitate præditum & finitum. Verum hoc est, ideoq; non dicimus Christi corpus extensum vel diffusum esse in infinitam molem. Imò dicimus iam postquam in cælum ascendit, non alia ratione esse ubique quam erat, quum in terris ambularet aut in ipso puncto conceptionis in utero Mariæ virginis: & ut istud plenius explicem, dicimus Christum secundum humanitatem esse omnipotentem & omnipresentem &c. non ratione corporis gloriosi, sed propter unionem personalem. Nec est, quòd dicant se nihil detrahère maiestati humanitatis Christi, quum ipsam subiiciunt naturæ legibus, quia Christus etiam assumpserit formam serui, & omnes humanas infirmitates excepto peccato, quod tamen non deroget ipsius humanitati. Ergo multò minus ipsi derogare, si ei attribuantur proprietates humani corporis. Respondemus enim Christum quum in statu humilitatis, ut loquuntur, & in forma, ut Apostolus ait, serui in terris ambularet, non minùs fuisse

omnipotentem & omnipresentē quàm nunc. Imò in ipso puncto conceptionis hãc ei maiestatem personalis vnionis tributam esse, quam tamen non semper exeruit, sed tum solum, quum ei visum fuit.

Apologia Bezae.

IMò non arbitror hoc esse appositum responsum. Nec enim quaeritur an alio modo nunc sit vbique Christi humanitas, quàm quum adhuc in terris ambularet: sed hoc probatum volui, neque olim quum in terris esset, vbique fuisse, neque nunc quum in caelis est, vbique esse, quoniam videlicet & tunc erat & nunc est organico verè humano circumscripto corpore praeditus Christus. Istud denique nihil ad rem, eo vno excepto, quòd omnino sit *ἀόριστον*, verum organicum corpus esse vbique, & tamen in sua definita mole permanere, quum vni eisdemque naturæ non possint repugnantiæ tribui, teste in hac ipsa disceptatione, Theodoretò, Vigilio, Augustino, ipso denique Christo ex corporeæ substantiæ proprietatibus, corporis veritatem

tatem adstruente. Quod autem addis
 humanitatem Christi esse omnipoten-
 tem & omnipræsente, non ratione cor-
 poris gloriosi, sed propter vnionē per-
 sonalem, quānam tandem cum defini-
 tione vnionis personalis consentiet, in
 qua disertè exprimitur, proprietates
 cuiusque naturæ essentialis saluas per-
 manere? nempe si dixeris omnipoten-
 tiam istam & omnipræsentiā esse
 aliquid nō inhærens humanitati vt sub-
 iecto, sed Deitati proprium, quod ta-
 men tribuatur humanitati, vt in ipsa
 Deitate subsistenti. Et certè nisi ita es-
 se statuaris, consequetur duas esse om-
 nipotentias & omnipræsentiā, vnā
 videlicet essentialē Deitatis, alterā
 accidentalem, siue, vt ludens Iacobus
 Andreas scribit, quasi accidentalem,
 humanitati insitas. Præterea (vt mo-
 dō dixi) duas reales repugnantes pro-
 prietates vni & eidem subiecto eodem
 tempore attribueres, quod falsissimum
 & absurdissimum esse non ignoras. Sed
 illud rursū vide quā parum cum
 Brentij & Andreæ placitis cohæreat,
 quibus tamē velle te patrocinari video.
 Definiūt enim illi hypostaticā vnio-

nem reali omnium Deitatis assumen-
 tis proprietatum in humanitatem as-
 sumptam effusione. Quinam ergo hu-
 manitas non fuerit effusarum in se-
 proprietatum receptaculum? Deinde
 iidem nolunt Deitatem aliter esse hu-
 manitati Christi quam cæteris sanctis
 personaliter unitam, eo vnico excepto,
 quod in sanctis demensæ, Christi verò
 humanitati omnes Deitatis proprieta-
 tes sint effusæ. Constat autem dona in
 sanctos effusa, esse qualitates illis tan-
 quam subiecto hærentes. Itaque quum
 præceptorum tuorum sententiam sta-
 bilire velle videaris, illam tamen euer-
 tis, aut illi potius sese tecum destruunt.
absque Video enim illos hæc eadem prorsus
 ita hoc esse, vt tu nunc vis: sitque
 & semper fuerit post vnionem omni-
 potēs & omnipræsēs humanitas Chri-
 sti, non sua, sed hypostaticè assumpti
 Verbi omnipotētia & omnipræsētia:
 quinam rursus à Iacobo Andrea non
 dissenseris, qui ne videatur secunda-
 riam quandam Deitatem comminisci,
 respondere solet humanitatem Christi
 esse quidem vbique, sed non eo modo,
 quo

quo ipsa Deitas ubiq. sit? Etenim si humanitas est omnipræsens per Deitatis omnipræsentiã. est certè omnipræsēs ea ipsa omnipræsētia, qua Deitas est omnipræsens, quanuis hoc illi per vnionem personalem accidat non ex natura sed ex gratia. Imò quānam rursus à seipsis non dissenserint Brentius & Iacobus Andreas, vt qui disertis verbis testentur se per Deitatem Christi nullam essentialē Deitatem, sed dona in carnē ipsam effusa intelligere? Prius ergo quomodo ista inter se consentanea sint demonstrēs oportet, quàm responsum tutum admitti possit. Res autem ipsa sic sese habet. De toto quopiam ὅλως consideratō rectè & verè dicitur, quod tamen non nisi parti Totius propriè conuenit: at de vna parte dici verè nō potest, neque quod est alterius partis, neque quod est Totius. Sic exempli gratia rectè dixeris Pappum (quod nomen est totius ὅλως considerati) loqui & scribere, & tamen solum os Pappi loquitur, sola manus scribit. At partem aliquam Pappi nominans, puta oculum vel pedem, oculum loqui aut pedem scribere non dixeris, siue figillatim siue in vnico Pappi organico cor-

pore coniunctos illos consideraris. Sic
 agendum, consideremus in Christi per-
 sona Deitatem Verbi & humanitatē.
 Rectè dixeris Iesum (quod nomen est
 totius personæ) esse Iehouam, increa-
 tum, infinitum, omnipotentem, om-
 niscium, omnipræsentem, & quicquid
 est Deitati essenziale, quæ tamen illi
 toti non nisi Deitatis respectu con-
 ueniunt: itémque Iesum esse conce-
 ptum in Maria, natum, crucifixum,
 mortuum, sepultum, à mortuis excita-
 tum, & quicquid est humanitatis, quæ
 tamen soli Deitati non humanitati
 competunt. Vides igitur de toto
 Christo *ὅλως* considerato rectè dici,
 quod tamen de Toto Christi, id est, de
 singulis eius naturis falsum & impium
 fuerit affirmare, nempe vel Deitatem
 esse conceptam, mortuam, crucifixā,
 &c. vel humanitatem esse Iehouam, &
 increatum, aut infinitum quidpiam,
 quantumcunque istas duas naturas in
 vno Christo vnitas esse fatearis. Ratio
 autem cur hoc ita sit duplex est, vna
 quoniam abstracta nomina Deitatis
 aut humanitatis nunquam naturas nisi
 distinctè & quales sunt in sese declarāt,
 ideoq̄.

ideoq̄. nullus hic locus distinctioni inter καὶ ἑαυτὸ & καὶ ἄλλο: altera, quoniam vnio naturarum hypostatica suas cuique illarum essentielles proprietates relinquit illibatas, ac proinde efficere non potest vt vel Deitati humana, vel humanitati diuina citra impietate Eutychianam tribuantur. Aut igitur nobis ostende, Pappo, vbi que siue Infinitum esse (hæc enim necessario coherent) vni solique Deitati non esse propriè & essentialiter & prorsus incōmunicabiliter proprium: aut illud nobiscū fatere humanitati quantumuis personaliter cum Deitate vnitæ attribui citra Eutychianismum manifestum non posse. Nam quòd & Deo Verbo humana & Filio hominis diuina tribuuntur, vt si Deum quidem gloriæ crucifixum vel passum, Filium autem hominis æternum, omnipotentem, omnipresentem dicas, (quæ omnia propter vnitatem personæ contra Nestorium verè & orthodoxè affirmantur) longè ab illis superioribus diuersum est: quod vtinam tandem aliquando placidè nobiscum agnoscat, quum ad omnes istas controuersias tollendas & reddend-

dam Ecclesiis pacem hæc vna expedita
 fit ratio relicta. Itaque significari to-
 tam Christi personam non tantum ex
 toti personæ communibus, sed etiam ex
 vtrius perfectæ naturæ propriis nomi-
 nibus concretis, puta Dei, Verbi, Filij,
 Hominis (Christus enim ex perfectis
 duabus naturis in vnica substantia
 constat) tum ipse scripturæ vsus osten-
 dit, tum ipsa ratio postulat ad vnitatē
 personæ demonstrandam, vt est rectē
 in veteribus synodis aduersus Nestoria-
 nam blasphemiam definitum. Iam ve-
 rò quum in vnione naturarum hypo-
 statica ex qua pendet totius Christi
 personæ vnitatis, proprietates essentia-
 les subiecta neutrius naturæ egredian-
 tur, vides necessariò consequi Deo si-
 lio Verbo tribui humana, itémque Fi-
 lio hominis diuina, non quidem κατ'
 ἄλλοις (est enim Nestorianismus Alium
 & Alium ponere in Christo) neque
 κατ' ἐναντιόν (est enim Eutychnianismus
 essentielles proprietates naturarū trans-
 fundere) sed κατ' ἄλλο, id est, Deo
 quidem humana quatenus homo est,
 Filio autem hominis diuina quatenus
 Deus est. Itaque tam sunt falsæ istæ
 Nesto-

Nestorianæ enuntiationes, *Deus Verbum non est natus ex virgine neque crucifixus neque mortuus: & , Filius hominis non est æternus, omnipotens, omnipræsens, quibus videlicet persona diuiditur: quàm istæ quoque Eutychianæ, Deus Verbum est conceptus, natus, crucifixus, mortuus secundum Deitatem: & Filius hominis est æternus, omnipotens, omnipræsens secundum humanitatem, quibus essentialia proprietates transfunduntur. Istæ verò demum sunt Christianæ & orthodoxæ propter vnitatem personæ ex hypostatica vnione resultantem, Deus Verbum est conceptus, natus, crucifixus, mortuus, &c. sed secundum humanitatem, siue in carne, vt loquitur Petrus, siue quatenus homo est: & , Filius hominis est non tantum omnipotens, omnipræsens, sed etiam æternus ille Iehoua, eratque in cælis quum esset in terris, estque nunc quoque in terris, quantum sit in cælis: sed secundum Deitatem, siue quatenus Deus est, quibus enuntiationibus & vnitas personæ demonstratur, & vnio hypostatica citra confusionem proprietatum statuitur. Inde verò & illud necessariò consequitur,*

verum quidem esse diuidi Christum nisi
 si vbiunque est Verbum, dicatur etiã
 esse Filius hominis, quum Christus sit
 vnica persona Deus homo: at non itẽ,
 si dicatur non adesse humanitas vbi-
 cunque est Deitas. Nam Filius quidem
 hominis est Deus, quanuis non suiipsi,
 sed Verbi respectu secum hypostaticẽ
 vniti, & Deus Verbum & est homo,
 non in sese, sed in assumpta natura: hu-
 manitas verò quantumlibet vnita, non
 est tamen facta Deitas, neque Deitas
 euasit humanitas, siue essentia siue es-
 sentialibus proprietatibus. Itaque iam
 constat tropum *κοινωνίας ἰδιωματίων* siue
ἀλλοιώσεως intelligendum esse non de
 naturis ipsis, siue sigillatim siue coniu-
 ctim eas spectemus, sed de ipsa persona,
 vt & scriptura loquitur & tota Eccle-
 sia perpetuo consensu docuit. Itaque
 à seipso palàm dissentit Kemnitiuſ, qui
 postquàm rectè falsus est essentielles
 proprietates sua subiecta non egredi,
 & glorificato Christi corpori manere
 saluam organici corporis symmetriam,
 realem tamen naturarum *ὑπερῶν*
 in abstractis, id est, in ipsis naturis sta-
 tuat

tuat: quæ quidem *θεωλόγησις* est tropi
καυονίας ἰδιωματόν fundamentum, &
 quum sit reciproca, statuenda quoque
 esset vtrinque realis, quanuis assumens
 natura in hypostatica vnione domine-
 tur. Itaque si firmū esset Kemnitij fun-
 damentum, vnionem habitualement cum
 vnione ipsarum naturarū confundētis,
 & illam, quod ad humanitatem attinet,
 nimium largē, id est, ad infinitatem vs-
 que extendentis, tam vera esset hæc e-
 nuntiatio, *Deitas est passa*, quàm ista, *hu-*
manitas est omnipræsens. Atqui vtrāque
 falsam esse ostendimus ac proinde *θε-*
λόγησις essentialium proprietatum, vt
 & ipsarum naturarum de sola persona
 in concretis necessariò intelligi.

Sed & in fōrma serui explicanda ha-
 beo de quo tecum disceptem. Scio du-
 pliciter illum Apostoli locum explica-
 tum fuisse à recentioribus præsertim.
 Veteres enim summo consensu, & re-
 ctè quidem meo iudicio, per formam
 Dei ipsam Verbi Deitatem, per for-
 mam serui humanitatem intelligunt:
 alij verò per formam Dei intelligunt ea
 quæ Deitatem ipsam consequuntur,
 vt *In forma Dei esse* idem declaret atque

ita se gerere vt Deitati conuenit, & *In*
forma serui esse idem significet atque se-
 se, dissimulata Deitatis maiestate ac po-
 testate, ita vt seruum duntaxat præbe-
 re. Vtraque interpretatio hypostaticâ
 vnionem essentialis tum Deitatis tum
 Humanitatis confirmat: quoniam Deo
 maiestate æqualis esse nõ potest, nisi qui
 essentialiter Deus est. Itaque inauditû
 & intolerabile est Brentianorum dog-
 ma, quo statuunt carnem assumptam ei-
 se non *σεία*, sed *ἰζουσία* Deitati pa-
 rem, qui error fuit Arrianæ hæreseos
 fundamentum, donec *ἀνομοίως* hæc ab-
 surditas animaduersa in Ecclesiam in-
 ueheret. Vos igitur omnium primi au-
 ctore Brentio & eiº adstipulatõre Iaco-
 bo Andrea (Lutherus enim in maiori-
 bus postillis eousque non progreditur,
 sed in secunda, quam attulimus, inter-
 pretatione subsistit) tertiam interpre-
 tationem excogitastis, qua tum Dei
 inaudita prius ratione, attribuistis. Vul-
 tis enim per hæc verba, *In forma Dei esse*,
 omnia quæ sunt Deitatis per naturam
 (ac in primis omnipræsentiam siue V-
 biquitatem) effusa per gratiam in car-
 nem

nem assumptam, ab ipso conceptionis
carnis momento, significari, quam v-
nam Deitatem in Christo Iacobus An-
dreas agnoscit: formam autem serui esse
illius Maiestatici gradus dissimulatio-
nem, quod Lutherus ipse eoloco, quem
suprà citavi, miris modis exagitat ad-
uersus eos qui interpretantur *Nescit*,
id est, *non vult scire*. Et certè ex hoc
fonte orta est Marcionis & Aphthar-
todocitarum hæresis, quæ Iustinianum
Imperatorem perdidit, qua de re quâ
plenissimè in respõsione aduers^o Bren-
tium disputarim, plura hoc loco non
commemorabo.

Addit Pappus.

OBIICIEBAT sibi Beza nostros
dicere, quandoquidem Christus
corpus haberet gloriosum, ideo vide-
ri id non esse circumscriptum instar a-
liorum corporum humanorum.

Ad hoc ita respondet. Primò id nõ
dici appositè, quia quum Christus Cœ-
nam instituebat, non fuit tum corpus
glorificatum, imò iam iam crucifigen-
dum, & probrosissima morte afficien-
dum erat & huius etiam crucis & infir-

mitatis pro nobis exantlatæ memoria nobis renouatur in Cœna Domini. Deinde respōdet gloriã non ademisse corpori Christi naturam, sed perfecisse infirmitatem, vt Augustinus loquitur.

Responsio Pappi.

VERISSIMA hæc sunt: sed nihil contra nos, quia non dicimus vel Christum secundum humanitatem esse omnipræsentem propter glorificationem, vel corpus & sanguinem Christi in Cœna esse præsentia propter rationem corporis gloriosi. Sed dicimus omnipræsentem quidem esse semper & vbique propter vnionem personalem: in Cœna verò præsentem esse sacramentaliter (verè tamen & realiter) propterea quòd id ipse Christus nobis sit pollicitus, cuius verbis fidem habemus, de modo præsentiae nihil solliciti.

Apologia Bezae.

QUOD corpora gloriosa fateris esse circumscrip̄ta, nisi ad ipsius Christi corpus referas, certè appositè
 non

non respondes. Corpus autem Christi post receptam gloriam quum fateris circumscriptum manere, primùm omnium vide quid sit. Andrea Musculo responsurus. Sic enim scribit in suis de incarnatione thesibus, *Quia vnus & idem Christus est, sicut secundum assumptam sic & secundum assumptam naturam nullis localitatis physice legibus est subiectus, nec locorum terminis circumscriptus.* Et ne respondeas Musculum hoc intelligere de Maiestatica omnipræsencia, quam à glorificatione distinguis, velim à te expendi quid de glorificatis corporibus difertè sentiat Iacobus Andreas. *Si Christum (inquit contra Heidelbergenses) consideramus secundum statum glorificati corporis, iuxta quem ei conformes siemus, hoc quidem impetrauit, quòd nullo corporali loco sit circumscriptus: verùm ob hanc causam nondum est ubique præsens, quemadmodum & nos vna cum beatis Angelis non simus futuri ubique præsentes, & tamen corporaliter nullo loco erimus circumscripti.* Scio te responsurum prorsus inter vos conuenire, quoniam Iacobus Andreas corporalem, tu verò naturalem locum ex-

cludis. Sed hoc nobis non satisfacit. Nam si verum & naturale corpus esse fateris quauis gloriosum (fateberis autem nisi (quod non arbitror) velis corporis veritatem ac naturam glorificatione fuisse absumptā) simul necesse est fatearis illud verè naturali & corporali loco contineri. Tuum autem NON VBI quid aliud est, quàm locus non locus? At Christus, Vado, inquit, vobis parare locum. Et, Volo vbi fuero, ibi sint. Et Cyrilli, Theodoretii, Augustini, Vigilij, Damasceni tot citatos à nobis locos, disputatione Hieronymi hac ipsa de re aduersus Iohannem Origenistam, perpetuum denique Ecclesiæ aduersus Marcionitas, Eutychianos, Monothelitas, Monophysitas, Aphthartodocitas, testatum tot synodis consensum refellere te priùs oportuerit, quàm istud NON VBI & locum veri corporis organici non corporalem nec naturalem probare possis: quamuis de futuri seculi cōditiōe nolumus extra Dei verbum quærere, nedum pronuntiare. Quòd autem hæc Christi verba cum Nicodemo in terra loquentis, *Filius hominis qui est in caelis,* de

de humanitate intelligis, hactenus in eo tibi non assentimur, quòd quicquid de Homine dicitur, putes de ipsa Humanitate dici, immemor videlicet de Homine quoque propter unitatem personæ corra Nestorium dici etiam Deum nõ tamen Deitatem: eadem profus ratione, qua de Deo Verbo dicitur quoque Homo, non tamen Humanitas, quod Eutychetem fefellit, sicut in superioris argumenti Apologia demonstraui. Est enim *ἡμετέροισι* reciproca, vt quauis assumens natura dominetur, tamen nõ magis vniatur Deitas Humanitati, quam Humanitas Deitati. qua de re vtinam abique præiudicio legeris & ex-penderis differentem Theodoretum, cò magis idoneum veritatis testẽ, quòd aliquando ista non intellexerit: Vigili-um ex professo istorum errorum op-pugnatorem & martyrio nobilem, quẽ olim Tubingæ Dormilium Iacobus Andreas magno cum suo dedecore nuncupabat: Cyrillum, Damascenum denique, cuius totus tertius pene liber orthodoxæ fidei in istis refutandis con-sumitur, quæ vos affirmatis. Denique quòd hanc omnipræsentiam dicis non

f.iiij.

competere corpori Christi quatenus glorificatum est, sed propter vnionem personalem, quæ ab ipso momento incarnationis cœperit, nō satis intelligo quomodo verè dicatur. Primum enim non ignoras in hoc ipso argumento quicumque aduersus Eutychemē disputarūt hoc sumere pro confesso, quod neutra natura possit repugnātes proprietates recipere. Itaque rectè fatemini, vt & Kemnitius, Humanitatem tum infirmitatis tempore fuisse, tum post glorificationem manere in sese circūscriptam, vt istam omnipræsentiam ei in sese siue, vt loquūtur, habitualiter tribuere nullo modo possitis, q̄ tamen vbiq. inculcare valde sanè rerum istarum imperitus Selycecerus non veretur, quid sit *αὐτὸ* & *καθ' αὐτὸ* prorsus ignorans, aut scire se dissimulans. Quid igitur, obsecro vos, ad stabilendam omnipræsentiam vnio personalis iuuat? Nam si circūscriptionem non adimit Humanitati, quoniam saluas relinquit essentielles naturarum proprietates, certè omnipræsentiam in eam non effundit, quæ ex necessaria cōsecutione circūscriptioni repugnat. Superest igitur, vt dicatur Humanitas
 omni-

omnipræfens κατ' ἄλλο, id est, Deitatis Verbi respectu, siue non in sese, sed in ipsa Deitate, in qua subsistit. Sed hoc rursus non minus absurdum fuerit dicere, quàm si dicatur cuiuspiam corpus intelligentia præditum, non in sese, sed in anima quicum est hypostaticè vnitum. Nam vt corpus & anima sunt duarum diuersæ naturæ, suisque proprietatibus re ipsa distinctarum rerum nomina, ita etiam (vt rectè inquit Damascenus lib. 3. cap. 4.) Deitatis & Humanitatis nomina, duas naturas representant, ac proinde non nisi κατ' αὐτὸ, id est, quales sunt in semetipsis considerari possunt. At vocabulorum Dei & Hominis in Christo ex duabus perfectis naturis subsistentis, alia ratio est, quàm Deitatis & Humanitatis, Dei enim & Hominis voces tum de ipsis naturis dicuntur (vt idem eodem loco docet Damascenus & sepe iã obseruauimus) tum propter personæ vnitatem, ipsam quoque totam hypostasin, quanuis ex altera tantùm natura denominatam, declarant. Itaque contra Nestoriũ rectè dicimus de Christo, *Hic Deus noster in terra visibilis*

conspēctus est, non secundum quod Deus est (verba sunt Damasceni) *sed secundum quod ipse idem est homo: & , Homo iste est increatus, ἀναρχος, impalpabilis & incircumscriptus, utique, non secundum quod homo est, sed secundum quod idem ipse est Deus. At personalis unio quum non efficiat, ut una & eadē sit Deitas & Humanitas, sed tantum ut unum & idem sit hypostaticē Deus & Homo, non vides, Pappē, ἀειχρόνου non esse naturarum, sed personarum, ac proinde nec καὶ τὸ εἶναι neque καὶ τὸ ἄλλο posse vel humana de Deitate, vel diuina de Humanitate in abstracto prædicari, quin pro unione confusionem adstruamus?*

Denique quod ad sacramentalē præsentiam attinet, apertè definire te oportuit an hunc modum facias à superioribus tribus diuersum. Tres enim cum Kemnitio modos præsentiarum vnico corpori Christi attribuisti. Vnum, quem per serui formam intelligitis, quo fuerit circumscriptum localiter in terris, id (ut vos vultis) per infirmitatem: alterum quo sit in cælis circumscriptum simul & glorificatum: tertium denique quo

quos it ubique præsens propter personalem unionem. Pontificij transubstantiatores vestrum Omnimajesticum modum asseruerunt quidem re ipsa, sed obiectum alio quodam ineffabilis omnipotentiae diuinæ inuolucro. Viderunt enim, & aperte falsi sunt, hoc dogma quod vos tuemini, consistere cum veritate carnis assumptæ non posse, nisi aliud refugium, quam unionem hypostaticam haberent. & ex veteribus synodis edocti, rectè *κοινωνία ἰσχωμάτων* intellexerunt in concreto tantum usurpari. At Lutherus omnium hominum primus (quod sine conuicio dictum velim) quum realem corporis Christi in terris præsentiam, id est, eundem prorsus errorem, qui in hunc scopulum pontificios impegit, substituta tantum Transubstantiationis loco Consubstantiatione, tuendum suscepisset, primum quidem ad Institutionis Cœnæ verba refugit, sed ita ut in iis vllum esse tropum pernegaret. Deinde verò quum illi obiceretur quod negari non potest, nullum esse alicuius dicti interpretationem admittendam, quæ cum confessis articulis fidei pugnaret, realem autem præ-

sentiam Christi, quæ ex illa ipsius expositione necessario consequeretur, tum veritati carnis Christi circumscriptæ, tum eiusdem in cælos ascensioni, & eiusdem ex cælis aduentui ex diametro repugnare, tunc pro eo quod cedere veritati oportuit & de sacramentali signorû & rei significatæ coniunctione aliter, quàm de reali eorundem perceptione statuere, contentionis studio, & peccatis nostris sic merentibus, errorem certè multiplicauit, cuius pœnam iam pridem luit Ecclesia. Hinc enim factû est, vt triplicem illû existendi modû vni & eidem corporis subiecto tribueret, eò tamè inclinâs vt, omissa vbiquitatis questione, ab vnâ institutionis Cœnæ Domini verbis dogma realis illius realiter cû pane consubstantiatæ, & ore sumptæ atq; comestæ carnis præsentia niteretur. At contrà Brentius proram & puppim huius realis præsentia tum in Cœna tum in rebus omnibus esse vult omnipræsentiam ab incarnationis momento: clamitat expressis verbis Iacobus Andreas, sese nisi istud statuaturne tantillum quidè de verborum Cœnæ institutione cum Zuinglianis, quos vocat

vocat, litigaturum: Andreas Musculus palam scribit ascensionem Christi non esse mutationem loci, sed tantum corporis disparitionem: Kemnitius omni-
 maiestaticum spectrum fulcit *ὡς ἐξ ἁπορί-
 στας* non ad hypostasin, sed ad mutuam naturarum realem commutationem applicatione. Tu denique, ni fallor, quasi Luthero assentiens, ex Cœnæ verbis quartum præsentiae genus statuis, quod sacramentale vocas, de cuius modo non sumus, inquit, solliciti. Quasi verò Lutherus in confessione non dicat aper-
 tissimè hunc modum esse definitivum, sicuti spiritus sunt in locis. Sed age, animadverteris illum de definitivo præsentiae modo manifestissimum Lutheri errorem: cur, obsecro, pro ubi-
 quitate sic depugnas nisi ut realem hanc præsentiam stabilias? Impò verò quum hunc modum dicis esse sacramentalem, imprudens certè illum definis & explicas. Sacramentalè enim esse modum constat quum id quod menti, tum audibili verbo, tum symbolis visibilibus adhibitis significatur, itidem quoque per fidem spiritualiter fruendum datur.

Itaque inanis est omnis ista de sacramentalis præsentiæ ineffabili modo, qui planus est ac perspicuus, disputatio, testante meritò Augustino non posse sacramenta stuporem habere vt miramur neque nouum, neque (vt ita loquar) miraculosum sit res aliquas visibiles ad significanda & obfignanda intellectualialia in rebus etiam ciuilibus adhiberi. At si de ipsius in Cœna sacramentaliter significatæ rei perceptione differatur, tunc sanè cum Apostolo exclamamus, Magnum esse hoc mysterium. Etsi enim ex verbo Dei edoceri nouerimus quid ibi cum symbolis detur, nempe corpus & sanguis Domini: cui obiecto proponatur, nempe intellectui: quo instrumento recipiatur, nempe per fidem: in quem finem, nempe ad æternæ vitæ succum ex Christo mysticè nobis incorporato hauriendū: qua denique virtute peragatur, diuina videlicet ac planè spiritali: quo modo tamen diuina virtus id efficiat, non magis intelligere posse nos profitentur, quàm quânam eadem illa vis ex nihilo omnia condiderit. Hæc autem nostra quum palam & articulis fidei singulis

& naturæ ac fini sacramentorum ad amissim respondeant, atque adeo Institutionis Cœnæ verbis nullam vim afferant (siquidem sacramentalia sacramentaliter sic exponuntur) nunquàmne, mi Pappè, quò nos abriperit contentionis feruor, intelligemus? nunquàm spiritum erroris nobis illudentem agnoscemus? nunquàmne depositis præiudiciis opus Domini tandiu, à quibus minimè oportuit, impeditum, cõmuni conatu prosequemur?

Decimumtertium Argumentum

Bezæ.

FIDEI analogia non patitur, ut dicamus Christi corpus simul & semel esse pluribus in locis, quia Christus ascendit in cælum verè & visibiliter, & inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Nemo autem venit in eũ locum vbi est.

Responsio Pappi.

VERISSIMI sunt isti articuli fidei. Ut, ascensio Christi non fuit illusio. Ascendit enim visibiliter ut iam non ampliùs nobiscum sit visibili

ratione & modo, sicut erat cum discipulis, dum in terris ambularet. Sed interim nihil prohibet, quin Christus etiam secundum humanitatem personaliter sit vbique, quemadmodum supra demonstrauius. Et huc pertinet quod dicit ad discipulos: Pauperes semper habetis vobiscum, me autem non semper. Manifestum enim est id de visibili & naturali presentia intelligendum esse, aliâs falsum esset, Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem seculi. Nam pronomen Ego, non tantum Deitatem Christi denotat, sed totam eius personam, quæ ex duabus naturis, diuina scilicet & humana constat.

Apologia Beza.

DVPLEX fuit argumenti non nostra primùm ætate propositi, sed ab omnibus eruditæ vetustatis patribus & receptæ orthodoxæ sententiæ interpretibus ad probandam carnis Christi veritatem vsurpari fundamentum, eius videlicet ascensio non præstigiola, sed vera, realis, ac visibilis in superas regiones supra omnes cælos: & eiusdem ex iisdem locis visibilis futura, vobis

vobis etiam confitentibus, reuersio. Tu tantum ad alterum, nempe ad prius, respondes. Hæres igitur adhuc in posteriore, & tibi fuerit explicandum, quomodo dicatur quispiam venire in eum locum, vbi iam antea re ipsa exitebat. Inuisibilem enim fieri ex visibili, & contra ex inuisibili visibilem, idem significare nequit, atq. Abire & Redire, ipsius rei modò visibilis, modò inuisibilis, sed eius potius, cui modò sit visibilis modò inuisibilis, respectu.. At certè neque ipsa historiæ narratio, neque vlla vllius scriptoris Christiani auctoritas, neque ipsa nostræ salutis ratio cum corporis Christi veritate cohærens pati potest, vt in aliquod spectaculum conuertatur eius Ascensio, quo scilicet testaretur Christus sese in posterum, quod ad humanitatem attinet, diuerso tamen modo nobiscum, nempe inuisibiliter, futurum: Rectè igitur sentis, quum fateris illusionem non fuisse: & tamen si non abiit, quum abire, si non ascendit, quum ascendere deducantibus eum vsque supra nubes spectantium oculis videretur, si denique (vt non puduit Andrea Musculum scribere) ascensio Christi fuit

tantum disparitio & euanescentia, quid totum istud aliud, quam mera illusio & prestigiatrix fallacia fuit? Imò ut inuisibile tunc factum demus Christi corpus, & , sicut scribit D. Lutherus, definitiuo, id est, peculiari spiritibus in loco existentiae modo esse inceperit, quid hoc ad realem praesentiam in pane, tunc instituta Coena cum non modo visibilis esset, verum etiam summae infirmitati proximus? Quòd si ab ipso incarnationis momento inuisibilitate illi adscribatis eadem illa ratione, qua omnipotentem illum esse dicitis: aut ego nihil prorsus video, aut fateamini necesse est, simul, iisdemque momentis corpus eius fuisse visibile & inuisibile: aut quòd aspectabilem se praebuit, veras praestigias fuisse: & Christum discipulis illuisse, quum ex veri corporis organici proprietatibus etiam post resurrectionem, nempe quòd reipsa tumceretur (quo etiam argumento utitur Iohannes Catholicae epistolae capite primo) veritatem sui corporis probaret: fuerintque his argumentis frustra profectò oppugnati Marcionitae, si vilo modo siue in sese, siue in alio propter vnio-

unionem personalem inuisibilis fuit eius humanitas. Imò inuisibilem esse, & quod ait rectè Kemnitius, eandem in cælis symmetriam corporeę circumscrip- tæq; naturæ seruare, quānam inter se cohæreant? & rursum si visibilem & circumscriptum esse, est infirmitatis (quā verò infirmitas fuerit, quod est ipsius naturæ essentielle?) & tamen cir- cūscriptus est in cælis Christus propter veri corporis modum, (vt expressè tuetur Theodoretus, Cyrillus, Augusti- nus, Vigilius, tu ipse denique & Kem- nitius affirmatis) fuerit nunc certè vno & eodem momento corpus Christi in- firmum quidem in cælis apud Patrem in sua gloria, in terris verò potēs & am- plius quàm gloriosum: & ita fiet vt, quū sicut ascendit ita etiam ad orbem terra- rum iudicandum sit venturus in maie- state summa, rursum factus in terra ex inuisibili visibilis suam scilicet infirmi- tatem repetat, idque vt in sempiternū infirmus cum infirmis, id est, visibilis cum visibilibus membris suis regnet: vel vt spectaculo iudicij peracto rursum in- uisibilis cum inuisibilibus factis mem- bris suis regnet, siquidem illud constat

oportere nostra corpora corpori Christi glorioso conformari. Atqui omnes ad vnum patres verbi diuini vestigia sequuti ex ascensione corporis Christi in cælos, atque adeò ex eiusdem in cælis, in quos ascendit ad dextram patris, collocatione, id est, ex eo quòd ex cælis potestatem à patre secundum humanitatem in omnes res subiectas acceptam exerceat, veritatem corporis circumscripti aduersus Marcionitas, & eiusdem à terris absentiam concludunt. Vos contra ex his ipsis vbiuitatem & inuisibilitatem eius adstruitis, vsque adeo vt Breuius apertè tum cælos tum inferos vbiq. statuatur, ne vbiuitate sua excidat. Loquor eos autem aduersus hoc dogma & ex Dei verbo, & ex omnibus patribus citatos, itémque quos aduersum nos profertis nunc non attingam. Vnius tantùm huius dicti Christi expositionem à vobis allatam mihi refellendam video. *Nam, inquis, pronomen EGO totam personam Christi denotat: ergo & humanitatem.* Quid igitur? putasne quicquid de tota Christi persona dicitur singulis eius naturis, siue seorsim siue coniunctim illas consideres, conuenire? Ergo si hoc verum

verum est, dicamus Christum quoque fuisse ante Abrahamum secundum humanitatem, quoniam dixit, Ante Abrahamum ego sum. Quid? cum diceret Christus, Glorifica me ea gloria, quã habui apud te priusquã hic mundus existeret, nõne idem pronomen priore quidem loco ad solam humanitatem, posteriore verò ad Deitatem solam distinctè vosipsi refertis? Nec tamen propterea diuiditur Christus cum Nestorio, sed naturarum proprietates aduersus Eutyhcnem, sicuti par est, distinguuntur. Sit ergo sanè maneatque totus Christus, personaliter siue *ὅλως*, non *ἕως μέρους* consideratus, nobiscum ad consummationem vsque seculi. Quid enim nobis Christus Deus prodesset, nisi homo sit & maneat? Sed quis vobis concesserit quicquid personaliter, id est, de tota persona dicitur, etiã de Toto personæ dici? Num, quæso, cuiuspiam animam à corpore diuisero, si eius animam dixerò esse in cerebro, ac proinde à pedibus situ abesse? Num corpus cuiuspiã in partes seco, si caput eius dixerò ibi nõ esse, vbi sunt pedes? Christi verò verba de sua apud nos perpetua permanfione

g. iij.

non ad humanitatem ipsam, sed ad Spiritus ipsius diuinam virtutem esse referenda, atque adeo patres omnes quasi coitione facta, quid patres? imò ipsum Apostolum Heb. 4. 1. & 4. ex ascensione & sessione ad dexteram patris in caelis, ab sentiam humanitatis Christi à terris necessaria demōstratione colligere, quò prolatis claris, planis, perspicuis testimonis alibi toties sit à nostris demonstratum, quo spiritu suadente fieri dixerò, vt contrariæ sententiæ tuendæ studio ne nos quidem audire & placidè nobiscum conferre sustineatis? Putatis nimirum probè ad illa omnia semel esse responsum, si duplicem statuatis præsentiam, vnã circumscriptam & visibilem, alteram inuisibilem & incircumscriptam, quam Lutherus in confessione definitiuam, Brentius planè diuinã & omnimãestaticam facit. Verùm quis vobis istam distinctionem in Ecclesia Dei omnibus seculis inauditam concesserit, ex qua præsertim tot erronea necessariò consequantur? Veremini ne persona Christi diuidatur, nisi vbicunque est Deitas, statuatur etiã humanitas. Et tamè hoc ipsũ palam scire, dicere,

dicere, scribere Brentium & Iacobum Andream, eorūque fautores non animaduertitis, quum apertis verbis docēt Deitatem subsistentialiter omnibus rebus & personaliter omnibus sanctis unitam: nec Deitatem *ὑπόστασις* sed tantum perfectè *ἐνεργητικῶς* esse in Christo spectandam? Frustra verò metui dissolutionem personæ, neque *ἁπλοῦς* naturarum tolli, imò personalem unionem tum verè retineri, quum proprietates naturarum essentielles distinguuntur abundè tum à veteribus omnibus tum à nostris demonstratum arbitror.

Decimumquartum Argumentum

Bezæ.

CONTRADICTORIA sūt Finitum & Infinitum.

Responsio Pappi.

NON magis contradictoria sunt quàm vnā & eandem personam esse Deum & hominem, id est, creatorem & creaturam. Creatura siquidem finita est, creator verò infinitus, qui tamen est articulus fidei nobis propositus ad credendum, non autem vt ad humanæ rationis regulam eum examinemus,

g.iii.

ne, quum scrutamur maiestatem, opprimamur à gloria

Apologia Bezae.

IMò, quælo, vide num satis apposite respondeas. Nec enim simpliciter dixi repugnãtia esse Finitum & Infinitum (quis enim id ignorat?) sed dixi quum hæc sint ita contradicentia, vt eidem subiecto tribui simul nõ possint, de carne Christi dici verè non posse. At tu quod de carne, id est, assumpta natura dixi (quæ etsi per se non subsistit, tamen substerni suis qualitatibus non desinit) ad ipsam personam trahis, de qua fateor quidem dici Finitum & Infinitum, sed duarum diuersarum naturarum respectu, vt tu ipse explicas. Num verò quum vnum & eundem hominem dicimus mortalem esse secundum corpus & immortalem secundum animam, idcirco mortalitatem simul & immortalitatem corpori vel animæ attribueris? Fuit igitur hoc demum tibi de quo quærebatur demonstrandum, quĩnam videlicet verum esse possit, id est verbo. Dei consentaneum vnum & idem corpus Christi eodem momento esse in cælis symmetria sua & quantitate.

tate circumscriptum (vt rectè loquitur Kemnitiuſ) & tamen ſiue in ſeſe & in abstracto (vt ſcribit Selueccerus) ſiue in Deitate Verbi (vt alij ænigmaticè loquuntur) eſſe omnipreſentem vnionis perſonalis prærogatiua , quam tamen omnibus ſanctis communem eſſe vult Iacobus Andreas. Quod autem ais non eſſe ſcrutandam Maieſtatem in vnionis myſterio , in eo tibi planè aſſentimur : ſed eos negamus hoc crimine teneri , qui falſas verbi diuini interpretationes ex articulorum fidei analogia , & locorum collatione dignoſci volunt.

Decimumquintum Argumentum

Beza.

SI hærendum eſt in ſingulis verbis, nec vlla admitti debet figura, ſequitur vt ſolum corpus ſit in pane, & ſolus ſanguis in vino : & ita corpus & ſanguis Chriſti ſeparantur à ſe inuicem.

Reſpoſio Pappi.

NON id ſequitur ex noſtra ſententia, quia non includimus corpus Chriſti localiter pani, & ſanguinem vino, ſicut Papiftæ. Sed dicimus corpus & ſanguinem Chriſti cum pane & vino præſentia eſſe ſacramentaliter. Modum

autem præſentia credimus propter verba Christi: non autem qualis lit, curioſè definimus.

Apologia Beza.

IMò (excepta tranſſubſtantiatione) eadem eſt veſtra ſententia quæ Papiſtarum, Luthero quoque manifeſtè in confeſſione maiore Nicolaum Papam laudante. Vultis autem vtrique in inſtitutionis Cœnæ verbis τὸ πρῶτον præciſè abſque vllò proſus tropo ſeruari. Ideo dixi quum in priorè parte Inſtitutionis mentio tantùm fiat corporis, in poſteriorè verò ſanguinis, niſi ſynecdoche vtrinque ſtatuatur, neceſſariò ſequi ſolum corpus eſſe in pane & ſolum ſanguinem in vino: neque tu ſanè quicquà hinc reſpondes quod ad rem faciat. Nam ſiue localiter id fiat, ſiue alio vllò vel cognito vel incognito modo id fieri dicas, firmum tamen argumenti mei fundamentum perſtabit. Quod autem dicit corpus & ſanguinem cum pane & vino præſentia eſſe ſacramentaliter, ſi eo ſenſu ab te dicitur, quo ſentit Iacobus Andreas theſi 53, nempe ab inſtitutione Cœnæ non pendere præſentiam corporis, ſed tantùm eius diſpenſatio-

fationem (illam enim ab vnica vbique
 praesentia Maiestatis, quam vocat, esse
 petendam) prius erit tibi cum illo tran-
 sigendum, quam nobiscum disputandum,
 qui & ipsi in sacramento, id est, sacra-
 mento representatam, adesse carnem
 Christi in Coena, & nobis spiritualiter
 per fidem fruendam dari minimè diffi-
 temur, teste tot antè annis D. Zuin-
 glio beatæ memoriæ in Confessione
 Regi Galliarum Francisco primo di-
 cata.

Decimum sextum Argumentum Bezae.

SI corporaliter comedimus corpus
 Christi, & traicimus in ventricu-
 lum, tum nullus est vsus manducatio-
 nis.

Responsio Pappi.

NEMO ex nostris tam absurdè &
 Capernaiticè atque more *αὐθρονο-
 φάτων* loquitur. Non dicimus nos cor-
 pus Christi sumere corporaliter, orali-
 ter, dentaliter, &c. sed sacramenta-
 liter, vt iam aliquoties est explicatum.

Apologia Bezae.

OB SECRETE, vt ex veteri for-
 mula agamus, Inter bonos benè

agier oportet. Vos ita prorsus accipienda esse verba institutionis Cœnæ Domini dicitis uti sonant. Quid te iuat igitur istud, quòd Christi corpus nõ solum, sed sacramentaliter, id est, vnà cum pane, manu propriè accipiatur & ore comedatur? Nam si res ita se habet, quĩnam negaueris alterum esse necessarium, nempe ut vel statim corpus euanescat, vel in ventriculum quoque vnà cum pane traiciatur? Non potestis tamen hoc ferre, & nos conuicium vobis facere clamitatis. Atqui Deus mihi testis est me non conuiciandi animo sic loqui, sed quoniam, teste D. Lutero in tractatione de Conciliis, & re ipsa hoc clamante, non satis sani hominis esse videtur negare consequens, cuius fatearis antecedens, quod etiam Brentiũ ad vbiuitatem pedibus ac manibus asserendam coëgit. Et certè hoc dixi & dico, non nisi posita vbiuitate stare vel transsubstantiationem papisticam vel consubstantiationem vestram posse, ac proinde quicquid isti sese destruenti fundamento superstruitur, corruturum simulatque spiritus erroris efficaciam deserit: qua in re, vtinam & tu, mi Pappè,

Pappe, & omnes ij, de quorum alioqui
 tum doctrina tum pietate sentio quod
 decet, operam præclaram tandem ali-
 quando nauetis. Sed, vt ad rem redeam,
 non ignoras glossam iuris Canonici in
 Cap. Ego Berengarius, de Consecr. dist.
 2. in hæc verba, *Panem & Vinum, quæ
 in altari ponuntur, non solum sacramen-
 tum, sed etiam verum corpus & sanguinẽ
 Domini nostri Iesu Christi esse & sēsualiter
 non solum sacramento, sed in veritate ma-
 nibus sacerdotum tractari, frangi, fidelium
 dentibus atteri, admonere, nisi hæc pru-
 denter accipiantur, futurum vt in ma-
 iorem hæresin incidamus. At Luthe-
 rus in maiore confessione, quam sanẽ
 supprimi vt alia satis multa præstitif-
 set, *Quod pani, inquit, sit, id ipsum VE-
 RE ET PROPRIE corpori Christi tri-
 buitur propter sacramentalem coniunctio-
 nem. Male igitur glossa in iure Canonico,
 quum Nicolaum Papam reprehẽdit, quòd
 dicat atteri dentibus verum corpus Chri-
 sti. Atque vtinam tam Christianè egisset
 omnes Papa, vt Pontifex ille cum Berenga-
 rio egit in ista confessione. Hæc ille. Quòd
 si sacramentalis coniunctio ita est realis
 vt propriè dicatur de corpore quod de**

ipſo panis elemento, mirum ſanè quidam feceris, niſi etiã concedas propriè ac reiſa corpus frangi (vbi quidem frangitur, quod audio non magis in veſtris Eccleſiis, quàm in Papiſticis obſuari) ipſis dentibus atteri, in ventriculo deſcendere, atque adeo concoqui & nobis aſſimilari, niſi malitis cum Papiſtis præſentiam illam deſinere, ſimul- atque ſpecierum forma deperiri.

Decimumſeptimum Argumentum Beza.

CHRIſTUS dicit, hoc facite in mei recordationem. Meminimus autem non rerum præſentium, ſed vel præteritarum vel abſentium: Ergo corpus Chriſti non eſt præſens.

Reſponſio Pappi.

HÆC verba non loquuntur de ſubſtantia Cœnæ Domini, ſed de fine, uſu & fructu eius, vt meminimus per veram fidem, videlicet eius mortis & paſſionis, qua ſumus redempti: non vt recordemur eius rei, quæ nobis in Cœna exhibetur.

Apologia Beza.

TV videris ex quo iſtarum Homiliarum mearum loco iſtud argumentum

mentū deprōpteris, quemadmodū alia
 nōnulla te video partī ex nostris præte-
 ruisse, partim tibi cōfinxisse, nisi fortè al-
 terius alicuius culpa id euenerit. Habeo
 tamen quod respondeam. Hæc enim,
 inquit Christus, facite in mei recorda-
 tionem: quibus verbis ego non video
 quī possis inficiari, non tantū ipsius
 mortis, sed etiam ipsiusmet corporis
 Christi pro nobis traditi & sanguinis
 pro nobis effusi visibilia ἀντίτυπα nobis
 illic ad excitandā eorum etiā ipsorum
 recordationem præberi, certè ut in sese
 ac ipsa absentium. Quorsum enim si
 res ipsæ præsentibus sisterentur, illa μνη-
 μόσιμα adhiberentur?

Decimumoctauum Argumentum Beze.

NON euacuatur signa, etiamsi cor-
 pus & sanguinem Christi non dica-
 mus esse præsentia, quia in Baptismo
 signum, id est, aqua, non ideo vanum
 est & inane, quia sanguis Christi per a-
 quam significatus, non tamen copu-
 latur cum aqua.

Responsio Pappi.

CH R I S T V S de aqua Baptismi
 non dixit, Hic est sanguis meus,

sed in Cœna dixit, Hoc est corpus meum
& de vino, Hic est sanguis meus &c.
Quæ verba tum protulit, quum Testa-
mentum suum condidit, nec locutus est
ænigmaticè.

Apologia Bezae.

PAPISTIS certè transubstantia-
toribus potiùs, quàm vobis conue-
nerit hæc responsio. Nec enim puto
vos inficiari, non minore virtute, quàm
corpore & sanguine Christi in Cœna
pascamur ad vitam æternam, nos eius
sanguine in Baptismo ablui. Quòd si
sanguis Christi in Baptismo, quavis
cum aqua ipsa minimè realiter præsens
(vobis confitentibus) tamen ad abluen-
da credentium peccata sufficit, nec præ-
pterea euacuatur Baptismus, quòd præ-
sens re ipsa cum aqua sanguis nõ effun-
datur: cur ad animos in vitam æternam
reficiendos corpus & sanguinem Do-
mini minùs sufficere dixerimus, etiam si
re ipsa cum panis & vini signis non co-
pulentur? Iam verò quòd ad Testamẽ-
ti vocem attinet, si minùs id putaris ad
Baptismum, quàm ad Cœnam Domi-
ni pertinere, præterquam quòd res i-
psa te redarguerit, quum sanguine
Christi

Christi in Baptismo remissionem peccatorum consequi non minùs quàm in poculi sacri sumptione, & Christum induere, ipsiq; inferi, & vna sepeliri ac resurgere non minùs, quàm ipsi incorporari in Cœna dicamur: exclusis certè à Christi testamēto infantes priùs morientes, quàm ad Domini mensam possint accedere. Putidum autem illud ac millies recoctum à Papistis ferculum, quòd in testamenti factione nullus sit vlli tropo locus, nescio quid tibi in mētem venerit, vt nobis reponeres.

Decimumnonum Argumentum Beza.

DICIT Beza magis spiritualem & abstrusam atque ineffabilem esse corporis Christi coniunctionem nobiscum, quam ipsi comminiscuntur, atque nostra sit, qua videlicet ex ipsorum sententia corpus Christi, quod in cælis est nobis in terra existentibus, per fidem efficaciter coniūgatur, quòd longè maius sit miraculū, quàm si præsens Christi corpus præsentibus coniungeretur.

Responsio Pappi.

NON mirum est hoc eis figmentū magis placere, quum sit opus ih̄s.

num ipsorum, ab ipsis videlicet præter & contra Dei verbum, & humanæ rationis persuasionem excogitatum. Et certè id est, quod dicimus: ipsos fidei suæ maiorem efficaciam & potentiam tribuere, quàm ipsi Christo. Nam quum Christus dixerit suum verum corpus & sanguinem adesse, putât id ab ipso præstari non posse: interim tamen fidei suæ tribuît, vt nubes penetret, & Christum in supremo cælo collocatum verè & efficaciter apprehendat. Non autem quæritur hoc loco vtra præsentia rationis humanæ naturæ videatur magis spiritalis & abstrusa, sed quid Christus dixerit.

Apologia Bezae.

IMò nobis iniuriam facis, Pappæ, quã tibi condonet Dominus: ac etiam contra Dialecticorum regulas grauiter peccas. Assumis enim illud ipsum de quo quæritur, Num videlicet Christi verba sint ita, vt vos vultis de corporali præsentia in pane, an verò de corporali quidem præsentia, sed mystica & spiritali intelligenda. Deinde & à teipso & à Brentianis omnibus deficis, quum ad statuendam istam realem corporis

in pane præsentiam ad Christi verba
refugis, quam tamen toties iam an-
tea ad incarnationem siue vnionem hy-
postaticã retulisti: cuius virtute si Chri-
sti corpus est verè vbique essentialiter,
nempe & in pane hanc ipsam ob causã
extiterit, non quòd dixerit Christus,
Hoc est corpus meum. Institutio autè
Cœnæ hoc tantùm effecerit, vt ibi de-
tur & accipiatur. Præterea quod ais nos
plus tribuere fidei, quàm Christo, quo-
niam fide credamus apprehēdi Chri-
stum, quanuis longissimè remotum, &
tamē negemus efficere posse Christum,
vt corpus & sanguis ipsius verè adsint:
in eo rursum nobis magnam iniuriam fa-
cis. Primùm enim quantamcūque vim
fidei tribuimus, an non Christo ipsi ad-
scribimus? nisi fortè putas nos vsque a-
deo insanire, vt fidem credamus in sese
hanc vim habere, ac non potius Christum
in credentibus quicquid promisit vna
sui Spiritus virtute efficere. Deinde nõ
simpliciter, sed ex hypothesi dicimus
Christum nõ posse corpus suum in ter-
ris ita, vt vultis, sistere, quoniam videli-
cet mentiri ac proinde contradictoria
vel, vel facere non possit. Contradi-

ctoria autem esse dicimus, Christum v-
 nico corpore, eoque verè organica quã-
 titate & symmetria præditũ, simul eo-
 demque momento esse hoc ipso corpo-
 re reipsa præsentẽ in terris, & quidem
 vel omnibus locis, vt volunt Brentiani,
 atque adeo vbicunque est Deitas: vel,
 vt nonnulli modestiores volunt, quot
 locis Cœna Domini ritè celebratur.
 Hoccine verò est Christi Deitatẽ omni-
 potentem inficiari, an potius illam cum
 ipsius patefacta voluntate copulare, &
 ex fidei analogia atque adeo ex sacra-
 mentorum institutionis finè æstimare?
 Sic certè nos ipse quoque Augustinus
 argumentari docuit, quem locum rogo
 te, vt diligenter expendas, prout sæpe
 iam estis admoniti. Minimè igitur
 ignoras duplex illud Manichæorũ de-
lirium, qui Deum quidem rebus omni-
bus insitum veluti rerum ipsarum essen-
 tialem partem somniabant, Christum
 verò in omni ligno & fructu, cuius etiã
 virtutem in Sole, sapientiam in Luna
 ponebant. Illud autem prius commen-
 tum si dixerò apertissimè à Iacobo An-
 drea rursus inuehi, num (quæso) fue-
 rim mentitus? Scribit enim disertis
 verbis

verbis, Deum, quod ad essentiam attinet, esse subsistentialiter in rebus omnibus, & personaliter omnibus sanctis unitū, quod puduisset ipsos Manichæos fortasse profiteri, Christum verò Manichæi tantū in omni arbore & fructu collocabant: vos ubique esse re ipsa totum contenditis. Et quidem quum id viderent Manichæi quadrare naturali corpori non posse, aperte imaginarium tantū quoddam corpus illi tribuebant. Vos autem istam repugnantiam nihil veriti, verum corpus Christo tribuitis, sed quod virtute Deitatis sit ubique, id est, corpus non corpus, finitum simul ac infinitum, siue quantum & non quantum, quod nobis quidem certè videtur ipso Manichæorum commento absurdius. Quid autem ad hæc Augustinus? Prius quidem illud multis locis refellit, ostendens longè aliud esse Deum, quàm à Deo, & per Deum existere. Posterius autem sic refutat libro aduersus Faustum vicesimo, vt dicat, si Christi corpus esset in omni ligno & fructu, oportere alterum istorum sequi, nempe vt vel, si corpus istud vnicū esse statuatur, sit per omnia ligna

distentum, ac proinde in nullo ligno totum existat, vel vt totidem corpora Christo tribuatur, quot sunt ligna. Obsecro verò, an non idem prorsus responsū multò magis nobis suppeditatis, qui Christi humanitatem vultis nõ tantum in tot panibus, quot panes in Cœnæ celebratione in toto terrarum orbe distribuuntur, sed etiam in omnibus locis sine exceptione inexistere? Nec defuit Manichæis, vt eo ipso loco tractatur, quod obiicerent de pane mystico, in quo sese dicebant Christianos habere adstipulatores, vt qui tot simul panibus Christi corporis nomen attribuerēt. Num igitur Augustinus ad hypostaticam omnimaisiēstatem, num ad τὸ πῖτόν illorum verborum refugit? Nequaquam profectò. Tunc enim erant ista Ecclesiæ Dei prorsus ignota, & seipsum suo gladio iugulasset, quoniam hæc eadem in ipsum retorsissent Manichæi, quæ fuisset in ipsos iaculatus. Sed duo respondet, vnum quòd panis iste, quem Christiani corpus Christi vocant, non nascatur, sed talis fiat, quum Manichæi omni ligno naturâ inesse Christi corp^o dicerēt, quod & vos ho-

hodie necesse est fateri ex dogmate vestro consequi, ex quo tempore Verbum caro factum est : alterum quòd panis iste sit corpus Christi mysticè, id est, sacramentaliter duntaxat, cuius responsionis vides nullam vim esse potuisse, si SACRAMENTALITER & REIPSA in, vel sub, vel cū pane esse, vnum & idem significarent.

Vigesimum Argumentum

Beza.

IN Aëtis dicitur, Corda Christianorum fuisse coniuncta, quia videlicet eorum idem fuit sensus, & voluntas eadem: eodem modo Christus nobis coniungitur per fidem, ut idem cum ipso sentiamus. Nec est necesse ideo, ut ad nos de cælo descendat.

Responsio Pappi.

NVLLIBI in Scriptura docetur non alio modo Christum Ecclesie suæ coniungi, quàm fideles inter se coniuncti sint. Sed hoc certum est ex S. literis, propter personalem vniionem Christum etiam secundum humanitatem esse vbiq̃ue.

Apologia Bezae.

NE hoc quidem argumentum in
 Homiliis illis nostris inuenisti, Pap-
 pe, neque vnquam diximus sola vo-
 luntate tenus nos Christo consociari.
 Imò fassi semper sumus oportere nos
 ipsummet Christum participare: neque
 ignoras quomodo Cyrilli locum ex li-
 bro ipsius decimo in Iohannem cap.
 13. interpretari consueuerimus, vbi co-
 piose mysterium istud explicatur. V-
 teris ergo translatione questionis, quod
 certe factum non oportuit: quod vt
 melius perspicias, scito inter nos non
 quid nobis à Deo Patre in Cœna ipsius
 detur controuerti, quum & ipsum
 Christum, & quæ ipsius carni insunt,
 & quæ ab ipso in nobis efficiuntur,
 nostra fieri ad salutem oportere vltro
 fateamur: sed in eo positam esse con-
 trouersiam, quòd in simplici quidem
 verbo, ac etiam in Baptismo solam
 vim *εὐεργυντικῶν* Christi doceatis nobis
 communicari, in Cœna verò ipsam
 præterea Christi humanitatem mani-
 bus & ore sumendã vnà cum signis dari
 velitis: vnde sequitur illius, quauis (vt
 vultis) non localiter, tamen eo ipso in
 loco,

loco, realis in ipsis signis, corporis & sanguinis Domini inexistencia. Nos autem efficacitatem & effecta ipsius Christi neque in verbo simplici, neque in sacramentis seiungimus, & tum ipsummet, tum quæ ipsius carni insunt, in sacramentis quidem mysticè significari, spirituali autem virtute per fidem nostra fieri affirmamus, vt nulla hîc sit corporis nostri actio præter meram ipsam symbolorum acceptionem. De hoc igitur quum quærat, de eodem respondere te oportuit. Nam quod de personali vnione inculcas, satis superque est à me demonstratum de homine quatenus Deus est, nam de ipsa humanitate siue seorsim, siue cōiunctim considerata intelligendum.

Vigesimumprimum Argumentum

Beza.

SOL in cælo existens radiis suis nos calefacit, nec opus est propterea ad nos in terram descendat. Quare non igitur eadem vel multò maior sit efficacia Solis iusticiæ, id est, Christi.

Responsio Pappi.

NON quadrat similitudo. Nam Sol, vt reliqua astra, virtute sua & in-

fluxu quodam in nos agunt : verùm Christus ita in nobis operatur, vt simul ipse sit præsentissimus, quod S. scriptura manifestè testatur, & personalis quoque vnio euincit.

Apologia Beza.

ME A hæc verba sunt. *Quum Solis quantumuis procul positi calore, vniuersus orbis vegetetur, non poterit scilicet Christus, carne & sanguine in celo permanentibus, vsque adeo verè esse nostrum mysticum caput, vt æterna vite succum nobis instillet.* Minimè igitur ista vt paria, sed minus potiùs cum maiore comparauit : neque sanè tibi facile fuerit hoc argumentum refutare. Fal- leris autem vehementer si putas Christum ipsummet idcirco nobis commu- nicari, vt eius corpus cum nostro essen- tialiter coalescat ac veluti ferrumine- tur. Nam potiùs, vt est spiritualis mo- dus istius communionis, ita etiam spi- ritualis est ipsius finis, nempe vt ab ipso nobis communicato quicquid ad salu- tem nostram requiritur partim nobis imputetur, partim in nos vnà cum vita tandem ipsa æterna spiritualiter per fi- dem deriuetur.

Vige.

*Vigesimum secundum Argumentum**Beza.*

CH R I S T V S nō alia ratione nobis præfens est in sacramento Cœnæ, quàm olim sanctis patribus, vt testatur Apostolus 1. Cor. 10. Ergo non est præfens corpore suo.

Responsio Pappi.

PA V L V S eo loco minimè id dicit, quod ipsi fingunt, videlicet patres sub veteri Testamento eandem escam manducasse nobiscum: sed inquit ipsos Iudæos, quos Dominus ex Ægypto educebat, eandem escam manducasse, hoc est, fuisse membra Ecclesiæ & participasse iisdem sacramentis: & nihilominus tamen eos qui peccauerunt à Deo punitos esse. Idcirco caueamus nobis & non permittamus nobis licentiam peccandi, propterea quòd membra simus Ecclesiæ. Certum autem est maximam esse differentiam veteris & noui Testamenti, propterea quòd iam credimus in Christū incarnatum, qui reuera nobis adest, non tantùm Deitate sua (quemadmodum patribus olim) sed etiam humanitate. Nam

propter vnionem personalem non potest nobis adesse Deitas, quin simul adfit humanitas.

Apologia Bezae.

R VRSVM aberras à nostro argumento. Nec enim vnquam fū inficiatus corpus Domini præiens esse in Cœna, sed sacramentaliter non reali inexistencia in, sub, vel cum pane: & verè in Cœna percipi, sed spiritualiter per fidem, non manibus aut ore. Vt autem vtrunque probarem, id est, vt istam realē inexistenciam, quā tu rursus non institutioni, sed hypostaticę vnioni tribuis, ostenderem, etiam si possibilem esse darem, tamen ad veritatem sacramenti & veram perceptionem corporis Domini necessariam non esse, produxi quod testatur Paulus, Patres nimirum eundem potum bibisse, & eundem cibum atque nos manducasse, id est, ipsomet Apostolo interprete, Christum ipsum, eumque totum: etsi re ipsa nondum humanitas ipsius erat in rerum natura, nedum vt realiter illis veteribus symbolis inexisteteret. Etenim neque absque Christo fuit vnquam falsus

lus aut fides, neque Christus dimidius
 ullos vnquam seruauit: ex quo conse-
 quitur illorum fidei spiritualiter iam
 tum fuisse præsentem (de iure videlicet,
 vt loquuntur) Christi humanitatem
 nascituram, sicut nostræ fidei itidem
 spiritualiter nunc est eadem præsens, i-
 pso, vt loquitur, facto: symbolis vide-
 licet variatis, eadem autem vbique tū
 re significata, tum fide, & eodem præ-
 sentia sacramentalis, ac spiritualis per-
 ceptionis modo. At tu contra con-
 tendis non esse hæc Apostoli mentem,
 vt dicat patres & nos, sed patres potius
 omnes eiusdem inter se cibi, nempe
 Mannæ, & eiusdem potus, nempe riui
 ex petra profluentis, fuisse participes.
 Atqui ne tu quidem opinor in contro-
 uersiam reuocaris, sacramenta veterum,
 quod ad rem significatam attinet, fuis-
 se cum nostris eadem, quanuis signis
 diuersa, quum Christum & quidem to-
 tum (quum dimidius nihil proffit) a-
 dumbrarint venturū, nostra verò Chri-
 stum qui venit, quæ temporis diffe-
 rentia nullum in re ipsa discrimen con-
 stituit, sicut copiosè plurimis locis ex-
 plicat Augustinus. Sed negabis for-

tassis Apostolum eò respexisse. Audi-
gitur eundem illū Apostoli verbis fre-
rum disertis verbis nostram expositio-
nem confirmanem. Sic enim ille tra-
ctatu in Ioh. 45. vt iam pridem Illyri-
co illi totius Germaniæ pesti obieci. Eū-
dem potum spiritualem biberunt, spiri-
tualem eundem, corporalem non eundem.
*Quid enim illi bibebant? Bibebant de
spirituali petra, petra autem erat Christus.
Videte ergo. Fide manente, signa sunt va-
riata. Ibi petra Christus, nobis Christus,
quod in altari ponitur. Et illi pro magno
sacramento eiusdem Christi, biberunt a-
quam profluentem de petra, nos quid bibe-
mus norunt fideles. Si speciem visibilem
intendas, aliud est: sin verò intelligibi-
lem significationem, eundem potum spiri-
tualem biberunt. Et rursus in tractatu
De pœnitentiæ utilitate, quem *ϰωστωρ*
esse non video cur dubitemus. Eundem,
inquit, cibum manducauerunt. Quid est
EUNDEM, nisi QVEM ETIAM NOS?*

Vigesimumtertium Argumentum

Beza.

FIDE absentia nobis sunt præsen-
tia, & quæ nondum sunt, quia fi-
des

des est hypostasis rerum non existentium.

Responsio Pappi.

VERVM id est: sed non inde sequitur Christum nobis non alia ratione esse præsentem, quia manifestè S. literæ nobis personalem ipsius omnipræsentiam confirmant. Deinde si ratio præsentia Christi penderet ex nostra fide, non tantùm miserè nobiscum ageretur propter nostram incredulitatem, verùm etiam fides nostra, vt dictum est, præstantior & potentior esset ipso Christo, vtpote quæ Christum nobis præsentem sisteret, vel absentem esse cogeret, prout videlicet quilibet vel crederet, vel non crederet.

Apologia Beza.

PERSONALEM præsentiam miramur, Pappè, à te non distingui ab humanitatis præsentia, quum, vt toties est à nobis antea inculcatum, aliud sit Natura, quàm Persona, & personalis vnio saluas relinquat tum Deitati, tum humanitati suas essentielles proprietates, sua subiecta non egredientes, quavis in hypostasi vnitas. Alteram au-

tem partem tuæ responsionis, quid at-
 tinet pluribus refutare? Non enim di-
 cimus fidem efficere, vt res significata
 sacramentaliter adsit, quum hoc ab vna
 Cœnam instituentis auctoritate pen-
 deat: vel fidem sua virtute apprehen-
 dere, quòd ipsi sacramentaliter præbe-
 tur, quum fides ea in re sit potius *πρόντι-
 πικόντι* quàm *ἐνεργητικόν*: Christo vide-
 licet sese communicante, fide verò, quæ
 & ipsa donum Dei est, eum recipiente.
 Sed video vos certè libenter ab ipsis
 Papistis arripere tela, quæ in nos tor-
 queatis, quum illos oportuerit potius
 communi consensu, vbi quidem nos
 calumniantur, oppugnari. Obiiciunt
 igitur illi doceri à nobis, quòd à fide pœ-
 deat sacramentorum veritas, quasi cre-
 dentibus adsit Christus (sacramentali-
 ter videlicet) incredulis autem non i-
 tem, quod falsissimè nobis impingitur.
 Fatemur enim sacramenta tum dignis,
 tum indignis integra præberi, ac proin-
 de siue dignè, siue indignè ad ea acce-
 datur, tam signum, quàm res significa-
 tas quibusuis accedentibus offerri. Sed
 sicut cæcis Sol etiam lucem præbens ta-
 men non lucet, idque cæcorum vitio,
 vt

vt rectè dicere liceat Solem solis videntibus lucere, & oculorum aciem efficere, non vt Sol luceat, sed vt intuenti luceat: ita dicimus fidem efficere, siue fide interueniente fieri, vt res symbolis significatæ credentibus adsint, incredulis absint. Aut igitur quid dicamus non intelligis, aut calumniam à Pappis contra nos mutuaris.

Vigesimumquartum Argumentum

Bezae.

ALIT Beza non obstare sibi Christi omnipotentiâ, quia etsi Deus posset hoc facere, tamen non vult: id quod his articulis fidei probare conatur, Ascendit ad cælos, Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Deinde quia Deus non vult contradictoria: nam id esset mentiri. Sed Christum habere verum corpus, & interim esse omnipræsentem &c. implicat contradictionem.

Responsio Pappi.

PRIMUM quis sit sensus horum articulorum fidei, & quòd Christus verè nobis præsens esse velit, sæpe demonstratum est. Deinde hæc non

implicant contradictionem, quia Christus dicitur esse omnipotens secundum humanitatem, non quatenus est humanitas (quo sensu vera esset contradictio) sed quatenus personaliter vnita est Filio Dei.

Apologia Bezae.

IMò nunquam euinces in his articulis Ascendere & Venire è cælis aliter quàm propriè esse accipienda, ac proinde veram ac physicam mutationè loci declarare, quomodo intelligendos esse hos fidei articulos nemo ab ascensione Christi ad hoc vique seculum dubitauit. Deinde, quæso, quomodo tandem hoc dictum interpretaberis, Christum esse præsentem secundum humanitatem, non quatenus est humanitas, sed quatenus est vnita Filio Dei? Num enim alia ratione humanitas esse potest humanitas, quàm qua ratione est in se humanitas suis essentialibus proprietatibus constans, quantuncumque nõ in propria, sed Verbi Deitate subsistat? Sed hominem sanè considerare potest esse dicere nõ minùs Eutychianũ fuerit, quàm

quàm si dicas humanitatem vbiq. esse, quoniam homo in sese consideratus nihil aliud est quàm humanitas) tum *negat* *id est*, id est, quatenus Deus est, siue vnitus Verbo, quo respectu qui vbiq. esse negat, Nestorianus sit oportet. Et ita demum vitatur contradictio in concreto, non in abstracto: quod si semel expenderitis, ecce pax est Ecclesiis redita, nec vllus, siue transubstantiationis, siue consubstantiationis, siue vbiq. ueritatis controuersis locus erit relictus.

Vigesimumquintum Argumentum

Beza.

AFFERT Beza distinctionem ex scholasticis, vt Christo secundum gratiam vnionis collata sint omnia dona: secundum gratiam verò habitualē, quædam tantum, videlicet quorū particeps esse possit creatura: nam tametsi mensura donorum in carne Christi sit summa, tamen esse mensuratam & per consequens definitam.

Responsio Pappi.

HVIC distinctioni apertè refragantur S. literæ, vbi dicitur datam esse Christo omnem potestatem in cæ-
i. ij.

lo & in terra, quod certè de humanitate, non autem diuinitate ipsius intelligi potest. Siquidem diuinitati nihil datum est, aut dari potuit, vtpote quæ ab æterno omnia habuerit. Item Apostolus inquit Col. 2. In Christo habitare omnem plenitudinem Deitatis corporaliter. Et alibi dicitur, Datum ei esse Spiritum non ad mensuram.

Apologia Beza.

NV M igitur, quæso, existimas causam ab effectis in sacris literis non distingui, aut idem esse, *Homo est Deus vnita in vnâ personam humanitate atque, Deus assumptam naturam ornauit suis sine finitis siue infinitis donis?* Dicere certè non potes humanitatem esse subiectum, cui inhæreat Deitas. Et tamē necesse est te fateri humanitatē esse subiectū, cui inhæreāt omnia dona, quæ à Verbo cum ea vnito, sunt & in animâ, & in corpus Christi effusa. Quī fit igitur, vt gratiam vnionis qua Homo euasit Deus non in sese, sed *κατ' ἄλλο* (nempe in assumente Deitate) à gratia habituali, qua homo iste Spiritus dona sine mensura accepit, distingui nolis? Quid? an nō tu ipse hac distinctione vteris imprudens

prudens, quanuis concretum cum abstracto, id est, personam, vt modò dixi, cum natura confundas, humanitatem negans vbique esse, quatenus est humanitas, sed quatenus vnita est Deitati? Sed, inquis, datus non est ei Spiritus ad mensuram. Verùm quid hoc te iuuat, si verum est, quod tu ais, nempe hanc immensitatem in ipsa humanitate non inesse, sed in Verbo cui vnita est? Agitur enim hïc de donis ipsi humanitati, vt subiecto inhærentibus. Scito igitur hïc dici datum esse Spiritum Christo secūdum humanitatem, id est, dona Spiritus sancti in ipsius humanitatem fuisse effusa sine mensura, id est, non aliqua sed omnia, nō aliquatenus sed summa. Verùm quorsum hæc ad essentielles illas, & gratia quidem habituali incommunicabiles Deitatis proprietates? Sed (inquis) data est eius humanitati omnis potestas in celo & in terra. Esto. Quis enim hoc negat? ius videlicet omniū creaturarum rerum administrandarum, vt ei flectatur omne genu. Num verò propterea essentialiter vbique esse eius humanitatē rectiùs concluderis, quàm si dicam Solem, quoniam ius habet to-

tius hemispherij illustrandi, totum hemispherium suo corpore implere, aut totum esse in singulis illius partibus? vel Hispaniarum regem, quoniam potestas illi est attributa in maximam orbis terrarum partem ab Occidentali India in Oriëntalem, idcirco iisdem illis regionibus corporaliter adesse? Ais denique ex Apostolo omnem Deitatis plenitudinem in Christo habitare Corporaliter. Sanè ita est, ideòque intolerabilis est eorù error, qui plenitudinem Deitatis interpretantes plenissimam donorum in Christi carnem effusionem, proprietates essentielles naturarum cum Eutychete permiscunt: & quum disertis verbis dicant Deitatem subsistentialiter omnibus rebus adesse, & omnibus sanctis personaliter unitam, *συνεπιπέσει* vnionem in *ἐνσπυρισματι*, & hominem Deum in hominem diuinissimum transformantes, perionam cum Nestorio diuidunt: vtroque inde promanante errore, quòd gratiam vnionis quo Christus est Deus homo, à gratia habituali, siue ab illius vnionis intra Christi carnem effectis non distinguunt.

*Vigesimum sextum Argumentum Bezae,
de manducatione Impiorum.*

IMPIOS non percipere verum corpus & sanguinem Christi, sed nuda signa inde vult probare Beza, quia Christi corpus non sit separatum à suo Spiritu, qui vbiunque est, viuificat: impios autem idcirco esse reos corporis Christi, non quòd reuera sumant corpus Christi & verum sanguinem, sed quia id aspernantur, siue non discernant, vt Paulus ait.

Responsio Pappi.

PRIMUM impios etiam sumere verum corpus Christi & verum sanguinem inde constat, quia fides nostra non est causa praesentiae corporis & sanguinis Christi in Cæna, sed ipsa Christi saluatoris verba, quibus nobis id pollicitus est: alioquin fidem nostram facimus potentio rem ipso Christo, vt supra diximus. Deinde quòd impij nõ inde viuificantur, sed id percipiunt ad iudicium, id fit propter illorum incredulitatem. Incredulitas autem homi-

num, Dei fidem non exinanibit. Rom. 3. Nec Christus ideo mendax est, quia ipsi nō credūt. Et notandū est hoc loco Christum non tantū esse saluatore fide-
delium, sed etiam iustum iudicem im-
piorū. Sicut aliās quoque prædicatio
verbi Dei piis & fidelibus est odor vitæ
ad vitam: impiis verò & infidelibus o-
dor mortis ad mortem.

Apologia Beza.

PRIMVM omnium illud miror, cur
quū antea toties realis præsentie cor-
poris Christi in reb. omnib. causam ef-
fe dixeris personalem vnionem, nunc
id ipsum institutionis Cœnæ verbis tri-
buas, quæ tamen, si verum illud est, nō
præsentie corporis in Cœna, neque in
pane, sed sacramentalis tantū præbi-
tionis & receptionis causa fuerit. Sed,
age, hoc omisso ad rem ipsam venia-
mus. Ais fidem nostram non esse cau-
sam præsentie corporis Christi in Cœ-
na, sed ipsius Christi verba, ac proinde
tam dignos quàm indignos corp^o Chri-
sti sumere. Concedo antecedens, ne-
que quisquam vnquam nostrū dixit
Sacramentorum veritatem à fide acce-
dentium pendere: imò tum signum tum
res

res significatas sacramentaliter Christi
 ipsius voluntate & instituto semper
 coniungi, & accedentibus quibusuis
 præberi fassumus, ubi ritè Cœna Do-
 mini administratur, siue digni siue in-
 digni accedant. Sed consequens nega-
 mus, quoniam tam absurdum esse ar-
 bitramur contendere à quibusuis sumi
 signū & rē significatā, quomā quibusuis
 præbeatur, quam si concludatur Solem
 omnibus lucere, quoniam omnibus lu-
 cem suam præbeat. Ratio istius absur-
 ditatis hæc est, quoniam res quidem
 terrena, id est, panis & vinum cor-
 pori, res autem spiritualis, id est, cor-
 pus Christi spiritualiter & in spiritua-
 lem vsum præsens, intellectui ac fidei
 præberetur: ex quo consequitur, quum
 cuius os corporis adferat, quosuis iti-
 dem signa sumere: & quum soli cre-
 dentes fidem afferant (vnicum rebus
 significatis sumendis aptum instrumē-
 tum) à solis credentibus res significatas
 sumi. Quòd si excipias, quum res signi-
 ficatæ soli fidei præbeantur, hinc conse-
 qui non præberi iis qui fide sunt desti-
 tuti, perinde sanè fuerit ac si dicas so-
 lem cæcis aut exoculatis lumen suum

non offerre, quoniam à solis oculatis lux Solis percipiatur. Quòd si meo responso contradicis, ad ipsum Brentiũ nondum vbiq̃uarium prouoco, id est, ad ea quæ in Iohan. 6. disertissimis verbis iam olim scripsit.

Venio ad alterum argumentum, quo contendimus separari Christi corpus à sua virtute spiritali nõ posse, ac proinde indignè accedentes ipsum non participare. Ad hoc tu respondes, quòd isti ex Christo vitam non hauriant, euenire ipsorum incredulitate, quæ non possit Dei fidem exinanire. Concedimus vtrunque, sed negamus quicquam hoc ad rem propositã facere. Nec enim, cuius culpa id eueniat, quæritur, sed an corpus Christi sumpsisse credendi sint, qui in morte manēt, atque adeò iram Dei magis ac magis in sese cumulant, nedum vt ex Christo alimoniam vitæ, necessario vinculo ipsi inhærentẽ percipiant. Neque nos verò, vt modò declarauimus, fidem Dei exinaniri indignorum incredulitate dicimus, etiam si signum tantum sumant, nisi fortasse putas adimi soli lucem ab iis qui contendunt ipsum cæcis non lucere. Respondes

spōdes postea Christum proponi tū in verbo tum in sacramentis, non tantum ut seruatorem, sed etiam ut iudicem. Sed ne id quidem, etsi verissimè, tamen appositè dicitur. Nam seruator quidem est eorum, qui ipsum oblatum apprehendunt (id est, credentium, quoniam non nisi fide apprehenditur): Iudex autem eorum est, qui oblatum sua incredulitate respuunt. At tu vis illum & à credentibus & ab incredulis recipi, ab illis videlicet ad vitam, ab istis verò ad mortem: quod mihi quidem non minus absurdum videtur, quàm si dixeris lucem Solis, sicut quibusuis offertur, ita etiam à quibusuis recipi, sed bonis quidem oculis præditos ipsius luce illustrari, oculis autem priuatos excæcari. Id autem eo etiam ipso confirmatur, quod tu subiicis, quòd videlicet Evangelij prædicatio sit piis & impiis multis communis, sed piis quidem odor vitæ ad vitam, impiis autem odor mortis ad mortem. Nam ut in sacramentis, ita quoque in simplici verbo diuino prædicato tū signa tum res significatas semper necessariò coniunctas agnoscimus, siue illi credatur siue minùs, ut scitè ad-

modum sacramenta Augustinus visibilia verba nuncuparit. Signa sunt igitur in prædicatione verbi diuini, voces ipsæ quibus aures feriuntur, res significatæ sunt ipsa doctrinæ Christianæ mysteria ad credendum vocibus illis explicata. Quid igitur? nempe voces audiuntur à quibusuis, quibus prædicatur verbum. Res autem significatas soli fideles, intellectas per fidem ad vitam æternam recipiunt: increduli verò partim ne intelligunt quidem, partim vtcunque intellectas, incredulitate tamen sua respiciunt. Christus igitur ipse tum in verbo tum in sacramentis eos quidem, à quibus sumitur, id est, fideles viuificat: incredulos autem non receptus, sed repudiatus iudicat.

Appendix Pappi.

NEQUE est quod blasphemi isti metuant, ne Christi corpus, si verè cum pane exhibeatur, etiam à canibus voretur, quod horrendum est & dictu & auditu. Non enim tam irreuerenter & irreligiôsè à nobis hæc mysteria trætantur, vt ea canibus obiciantur. Præterea Cœna Domini nō propter canes, aut cæteras bestias, sed propter homines

nes Christianos tantum est instituta. Neque sacramentum est unquam id quod esse dicitur extra usum, quemadmodum nostri ex verbo Dei contra papisticam corporis Christi inclusionem & circungestationem sæpenumero demonstrarunt. Denique ait Beza D. Brentium nunquam viuentem D. Philippo Melancthone ausum fuisse mentionem facere ubiuitatis, quam ipsi ita contumeliosè appellant. Id manifestè falsum est, quum etiam in ipsius D. Lutheri felicis memoriæ scriptis hæc ipsa sententia ex verbo Dei diligentissimè contra Zuinglianos asserta & defensa reperiat, in libro, cui titulus est præfixus, Quòd verba in Cœna, Hoc est corpus meum, adhuc firma sint: & in sua magna confessione.

Apologia Bezae.

NEMO nos adhuc (Dei beneficio) legitimo iudicio, imò ne coram illis quidem accusatoribus, simul & *deus* iudicibus citatos, ullius blasphemix coarguit. Itaque ab omnibus conferuos suos absente Domino verberantibus ad Dominum, atque adeo ad

legitimum conseruorum etiam nostrorum cognitionem, prouocamus, Deum interea precati, vt hanc quoque nobis abs te immeritissimè factam iniuriam tibi condonet. Quod autem huc apposuisi, aliunde quàm ex istis meis hominibus desumpsisisti: & scholasticos ipsos sibi istiusmodi penè infinita obiicere non ignoras, quæ nunquã dissoluere poterunt, nec sanè poterunt, quoniam ex reali præsentia & cõnexione corporis cum signo necessariò efficiuntur. Quid si verò ex hac quoque vestra doctrina eadem illa colliguntur, quãuis pro trãsubstantiatione Consubstantiationem initio, ac nunc tandem pro hac & illa Ubiquitatẽ statuatis? Negas igitur vos ita irreuerenter loqui. Atqui non queritur an sic loquamini, sed an ex vestris positis ista consequantur, quæ nos quoque sine horrore ne cogitare quidem possumus. Falleris enim vehementer si nos istas quæstiones mouere nisi inuisitas putas. Ponite igitur nos ex vobis querere (nec enim ex quoquam verum discere nos puduerit) quãnam ista ex iis, quæ tanquam pietatis arcem tutamini, nõ efficiãtur. Hic siue peccamus, an vos potius

potius, qui percontantibus non satisfacitis? Sed ad rem. Non ignoras canes & porcos à Domino vocari eos ipsos, quos tamen contenditis ipsum corpus Domini sumere, nihilo certè minùs illis impuros, imò etiam ipsis canibus aut porcis immundiores. Quid igitur hinc prætexas? Non sunt, inquis, sacramenta extra usum. Concedimus: sed quid usum vocas? Legitimam, opinor, administrationem. Quid si igitur in ipso usu, in ipsa, inquam, legitima actione tale quidpiam accidat? Non sunt, inquis, bestiis, sed hominibus instituta sacramenta. Sanè ita est. Sed si re ipsa absque vlllo tropo in, sub, & cum pane illo adest ipsum corpus Domini usque adeo, vt à quibusvis siue indignè siue dignè accedentibus, manu & ore corporis sumatur, quàm istud ad solos homines restrinxeris? Quòd autem refers de inclusione & circungestatione nihil profectò ad rhombum.

Supere est illud in quo tu me mendacij accusas: quòd videlicet alicubi dixerim Brentium non nisi mortuo magno illo beatæ memoriæ Philippo istas de Vbiquitate controuerfias

mouisse. Tu contra prouocas ad Lutherū, qui de Vbiquitate antea scripserit. At ego non de Luthero, sed de Brētio istud scripsi, quem negare non potes arcanum istud omnimaieftatis ad obitum vsque D. Philippi missitasse quidem nonnunquam, at nunquam nisi illo extincto aperte effatum, cuius rei testes tibi omnes eius libros ante illud tempus scriptos fero. Scripsit quoque non nihil tunc de Cœna Iacobus Andreas, quo videbatur viam quandam ad concordiam aperire, quum Westphalus & Heshusius, nusquam tamen adhuc Vbiquitate, quasi monstro quodā Gorgonis, apparēte, nos grauiter oppugnarēt. Tum, inquam, nullum de hac re verbū, sed *ὅτι τὸ πρῶτον καὶ διαβολὰς* dilceptabatur. Quauis enim Illyricus & eius factio Philippi auctoritatem apud ingratos discipulos imminuerent, zelo tamen bonorum istorum virorum præponderabat hominis auctoritas, necdum satis ad hæc instillanda Principum aures ipsius Lutheri, à quo toti pendere velle videbantur, admonitio grauissima, qui etfi (quod omnibus non contentioris plus

plus satis constat) tum calore disputandi ultra metā prouectus, tum peccatis nostris sic merentibus istius Ubiquitatis fundamenta postea iecerit, tamen id fecisse tanquam ex abundantia videri voluit. Quod ne quis à me confictum dicat, & vt omnes intelligant quibus gradibus & quo spiritu ad istam concertationem sit peruentum, ecce tibi Lutheri verba, quæ primus ego non cito, ex tomo lenensi, 8. fol. 375. *Quæritur quomodo Christus possit esse corporaliter in sacramento, quum tamen vnum corpus non possit simul & semel esse in pluribus locis. Ad hæc ego respondeo. Christus dixit quod ibi adesse velit, ideo verè est in sacramento & quidem corporaliter & ideo veraciter est ibi: NEQVÈ DEBET alia causa istius corporalis presentie queri, quam hæc tantum. Verba enim ista sic sonant, idcirco necesse est ista fieri vt sonant. Quod autem ad ipsum corpus attinet, potest Christus quando vult, vbique & in omnibus locis esse, ac ideo alia est ratio ipsius quam nostri corporis. De Ubiquitate vel in omnibus locis presentia, non debet disputari. Longè enim alia res est in hac causa. Audis, Pappæ, Lutherum asserere qui-*

dem corporis Christi Ubiquitatem v-
 bicunque vult Christus, sed (vt Papistæ
 quoque docent) quæ ab ipsius absolu-
 ta voluntate ac potentia pendeat, nul-
 la personalis ac vnionis mentione fa-
 cta? Audis illum velle præsentiam cor-
 poris in pane ab vnâ institutionis Cœ-
 næ verbis pendere? Audis illum nolle
 prorsus, vt quæstio de vbiuitate in hac
 controuersia audiatur? Sed in aliis po-
 stea scriptis, inquires, personali vnioni
 disertè vbiuitatem adscribit. Conce-
 do: sed num audiendus in foro testis,
 qui sibi ipsi contradicat? Iam autem au-
 dias etiam quid olim ij ipsi, qui nunc i-
 stud dogma quàm acerrimè tutantur,
 de illo senserint, nisi fortè contra con-
 scientiam tunc ista scripserūt, quod iu-
 nè non puto. Sic igitur Scribit Kemni-
 tius contra cōcilij Tridentini decreta,
*Fundamentū præsentie Christi in Cœna D.
 Luther monuit nō esse collocandū in dispu-
 tatione de vbiuitate, sed in veritate ver-
 borum institutionis.* Sic quoque Selne-
 cerus primo de Cœna Domini libro,
*Nemo hîc docet aut contendit de vbiui-
 tate, hoc eî, quòd corpus Domini sit vbiue.*
 Item, *Non est necesse quenquam de vbi-
 uitate*

quitate sollicitum esse, aut disputare quomo-
 do Christi corpus sit ubique, sed tantum
 hoc loco quaritur de institutione & verita-
 te Christi, omnipotentis Dei. Ac multò etiã
 acrius Heshufius & quidẽ rectissimè in
 libro de Cœna, *Extra oleas*, inquit, *vagã-*
tur qui rixas de ubiuitate immiscēt. Quĩ
enim in Christo natura maneat distincto,
non dicimus humanam carnem Christi esse
ubique, non dicimus Christi corpus esse in
ligno, in lapide, in frugibus. Item, ut eui-
dẽs illud discrimen humana & diuina na-
tura maneat in Christo, non dicimus ubi-
que esse corpus Christi, sed recipimus modũ
loquendi patribus traditum, Christus est u-
bique, scilicet communicatione idiomatum,
id est, diuinitas eius est ubiq, & propter u-
nionẽ duarũ naturarũ hypostaticã, alterius
natura proprietate toti personæ in concreto
tribuitur. Hæc illi, nec aliter viuente ad-
huc Philippo & aliquot post annis scri-
plerunt plerique licet præsentia realis
in sacramento propugnatores, donec
Brentius classicum canens εειδος μῆλον
iaceret, apertè Lutheri admonitioni
verbis istis contradicens in tractatione
verborum Christi, In domo patris mei,
Qui concedere & fateri non vult corpus
 k.ij.

Christi esse ubiq̃, manifestè per hoc declarat, etsi multa verba iactet de vera presentia Christi Cæna Dominica, donis item & beneficijs quæ nobis in ea offeruntur, quod tamè in intimo corde sit Zuinglianus. Item in Recognitione, Qui non crediderint Christum unà cum corpore & sanguine suo verè in Cæna presentem esse prius quàm verba Cæna recitauerint, non video quomodo effugere possint magicam Papistarum consecrationem. Item, Credendum est corpus & sanguinem Christi iam antea presentia esse per eius Maiestatem, & talis tantum & distribuitur. Quid autem Iacobus Andreas De colloquio Malbrunensi? Quicunq̃ dicunt, inquit, se credere veram corporis & sanguinis presentiam in Cæna: & tamen Ubiquitatem, sicuti ea à nobis de Maiestate hominis Christi docetur, negat, hos certè oportet aut Magicos Papistas esse, aut in intimo corde cum Zuinglianis sentire. Item, contra Theologos Heydelbergenses. Quicunq̃ hanc Maiestatem Ubiquitatis nobiscum fateri nolunt, verum fundamentum presentia corporis Christi in Cæna negat. Quid Lucas Osiander in illis suis verè tribunitiis concionibus? Intelligit, inquit,

inquit, Zuingliani si fundamentum *Vbi-*
quitatis euertere possent, quòd ex reliquis
argumētis nihil posset contra ipsos obtineri.
Hæc igitur post Philippi demum mor-
tem diffidia inter vos apertè primùm e-
ruperunt, quæ vtinam, vincente veri-
tate, feliciter componere mallent non-
nulli, quàm tot Ecclesiarũ excidio cõ-
munes aduersarios exhilarare, & Bestiæ
plagam sanare. Nos quidem nullam le-
gitimã cognitionẽ aut priuatã etiam *ou-*
litionis refugimus, cuius loco si vi res
geratur (vti cœptum est) & pseudana-
themata obtineant, videat, audiat, re-
quirat Dominus.

703148

Errata sic emendato.

Pagina 4. linea 9. lege valeant. p. 12. l. 7. dixerim Christi.
p. 15. l. 5. inhabitationem. p. 30. l. 8. à vobis. p. 35. l. 27. explicatis
p. 38. l. 28. statum. p. 40. l. 21. abstractis. p. 51. l. 3. illa, & l. 7.
corpus extrema. p. 54. l. 5. definitio, & l. 25. subsistentia. p. 55.
79. Dicimus. p. 59. l. 10. percipiantur, p. 81. l. 1. tuit. p. 91. l. 4.
asserunt. p. 121. l. 16. non. p. 142. l. 1. legitimam, & l. 28. Hicine
p. 146. l. 5. personalis unionis.

P 731-

OCN 31673406

Handwritten text at the top of the page, including a date and possibly a name or title, though it is very faint.

Main body of handwritten text, consisting of several lines of cursive script that is largely illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note, also very faint.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100